

Pravidlá oprávnenosti výdavkov pre IROP

prioritná os 2, špecifický cieľ 2.1.3

**Modernizovať infraštruktúru ústavných zariadení poskytujúcich akútnu zdravotnú
starostlivosť, za účelom zvýšenia ich produktivity a efektívnosti**

Verzia: 2.0

Dátum platnosti od: 03. február 2022

Schválila:

.....

PhDr. Katarína Naďová

generálna riaditeľka

sektie európskych programov a projektov

Obsah

1 ÚVOD.....	3
2 OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV REALIZÁCIE PROJEKTU	4
2.1 Všeobecné pravidlá oprávnenosti výdavkov.....	4
2.2 Vecná oprávnenosť výdavku	7
2.3 Časová oprávnenosť výdavku.....	8
2.4 Územná oprávnenosť výdavkov	8
2.5 Neoprávnené výdavky.....	8
2.6 Projekty generujúce čisté príjmy.....	11
2.7 Infraštruktúra	12
2.8 Vyvolané investície.....	13
2.9 Nepriame výdavky.....	13
3 ZOZNAM OPRÁVNENÝCH VÝDAVKOV	14
3.1 Číselník výdavkov a označovanie výdavkov	14
3.2 Trieda 01 – Dlhodobý nehmotný majetok	15
3.3 Trieda 02 – Dlhodobý hmotný majetok	16
3.4 Trieda 11 - Zásoby	19
3.5 Trieda 51 - Služby	19
3.6 Trieda 90 –Rezerva.....	20
4 PRAVIDLÁ OPRÁVNENOSTI PRE NAJČASTEJŠIE SA VYSKYTUJÚCE SKUPINY VÝDAVKOV	22
4.1 Obstaranie stavebných prác.....	23
4.2 Stavebný dozor.....	23
4.3 Nákup hmotného a nehmotného majetku (okrem nehnuteľností).....	24
4.4 Daň z pridanej hodnoty a iné dane	25
4.5 Informovanie a komunikácia.....	26
4.6 Rezerva na nepredvídané výdavky.....	26
5 HOSPODÁRNOSŤ VÝDAVKOV	30
5.1 Hospodárnosť.....	30
5.2 Posudzovanie hospodárnosti výdavkov	37
6 ZOZNAM PRÍLOH	40

1 ÚVOD

Cieľom týchto pravidiel oprávnenosti výdavkov pre IROP, prioritná os 2, špecifický cieľ 2.1.3 (ďalej aj „pravidlá OV“) je definovať oprávnené výdavky a pravidlá oprávnenosti výdavkov pre prioritnú os 2, špecifický cieľ 2.1.3 (ďalej len „ŠC 2.1.3“) Integrovaného regionálneho operačného programu (ďalej len „IROP“) a poskytnutie informácií potrebných pre zaradenie výdavku do správnej skupiny výdavkov.

Ustanovenia týchto pravidiel OV sú pre žiadateľa/prijímateľa záväzné, pokiaľ príslušná výzva/vyzvanie, resp. príslušné dokumenty neustanovujú inak. Pravidlá OV nenahrádza žiadne ustanovenia dohodnuté medzi SO pre IROP a prijímateľom v zmluve o poskytnutí NFP, len ich dopĺňa, prípadne vysvetľuje. Zároveň nenahrádza iné záväzné dokumenty súvisiace s prípravou a realizáciou projektov IROP, ako je napr. príručka pre žiadateľa, príručka pre prijímateľa, Jednotná príručka pre žiadateľov/prijímateľov k procesu a kontrole verejného obstarávania/obstarávania (ďalej len „jednotná príručka k procesu VO“), Systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „SR EŠIF“) a Systém finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybného fondu na programové obdobie 2014 – 2020 (ďalej len „SFR“).

Ak sa v inej riadiacej dokumentácii SO pre IROP vo vzťahu k špecifickému cieľu 2.1.3 rieši oprávnenosť výdavkov s odkazom na Príručku oprávnenosti výdavkov pre ŠC 2.1.3, ide o tieto Pravidlá OV.

V pravidlách OV sú uvádzané odkazy na legislatívu EÚ a SR. Zoznam legislatívnych predpisov EÚ a SR, ktoré sa vzťahujú k ustanoveniam pravidiel OV je uvedený v kapitole 1.1 SR EŠIF. Skratky legislatívnych predpisov uvádzané v SR EŠIF sú použité aj v tomto dokumente.

Pojmy uvedené v kapitole 1.3 Definícia pojmov v príručke pre žiadateľa sú platné aj pre tieto pravidlá OV (ak relevantné).

Platnosť pravidiel OV

Platnosť pravidiel OV a ich aktuálna verzia sú uvedené na prvej strane a v päte tohto dokumentu. Pravidlá OV sú účinné dňom ich zverejnenia na webovom sídle RO www.mpsr.sk formou webového linku <https://www.mpsr.sk/prirucka-opravnivosti-vydavkov/406>.

Žiadateľ je povinný pri vypracovaní ŽoNFP postupovať podľa tej verzie pravidiel OV, ktoré sú súčasťou výzvy na predkladanie ŽoNFP, resp. ich neskorších aktualizácií, ak nie je vo výzve uvedené inak.

SO pre IROP si vyhradzuje právo v prípade potreby informácie v týchto pravidlách OV upraviť, doplniť alebo aktualizovať, a to najmä z dôvodu aktualizácie SR EŠIF a SFR, riadiacej dokumentácie SO pre IROP, v nadväznosti na auditné a kontrolné zistenia, legislatívne zmeny alebo z vlastného podnetu.

O aktualizácii pravidiel OV bude SO pre IROP informovať oprávnených žiadateľov/prijímateľov zverejnením aktuality na webovom sídle RO www.mpsr.sk formou webového linku <https://www.mpsr.sk/aktuality/374> a zverejnením znenia aktualizovaných pravidiel OV na webovom sídle RO www.mpsr.sk formou webového <https://www.mpsr.sk/?navID=406>

2 OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV REALIZÁCIE PROJEKTU

2.1 Všeobecné pravidlá oprávnenosti výdavkov

Pravidlá oprávnenosti výdavkov sú stanovené na vnútroštátnej úrovni v súlade s čl. 65 ods. 1 všeobecného nariadenia¹ s ohľadom na platnú národnú legislatívu, najmä zákon o rozpočtových pravidlách², zákon o účtovníctve³ a zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy⁴, okrem prípadov, keď sú stanovené osobitné pravidlá vo všeobecnom nariadení alebo pravidiel pre jednotlivé fondy.

Oprávnenosť výdavkov usmerňuje okrem príslušnej legislatívy EÚ a SR najmä:

- Systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov;
- Systém finančného riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov;
- Metodický pokyn CKO č. 4 k číselníku oprávnených výdavkov;
- Metodický pokyn CKO č. 6 k pravidlám oprávnenosti pre najčastejšie sa vyskytujúce skupiny výdavkov (ďalej len „metodický pokyn CKO č. 6“);
- Metodický pokyn CKO č. 18 k overovaniu hospodárnosti výdavkov.

Pravidlá OV sa odvolávajú v texte na zákony, systémové dokumenty, metodické pokyny a pod., v aktuálne platnom znení, resp. na zákony v znení neskorších predpisov.

Presný rozsah oprávnených a neoprávnených výdavkov bude zadefinovaný v prílohe č. 1 týchto pravidiel OV.

SO pre IROP rozhoduje o oprávnenosti, resp. neoprávnenosti výdavkov projektu v procese schvaľovania ŽoNFP, administratívnej finančnej kontroly, príp. finančnej kontroly na mieste.

Za interpretáciu oprávnenosti/neoprávnenosti výdavkov v súlade s týmito pravidlami OV zodpovedá SO pre IROP.

Výdavky projektu podľa vzťahu k aktivitám projektu

Výdavky projektu sa v rámci implementácie projektov spolufinancovaných z európskych štrukturálnych a investičných fondov sa delia podľa vzťahu k hlavným aktivitám projektu na priame a nepriame výdavky. Vecné vymedzenie kategórie nepriamych výdavkov upravuje metodický pokyn CKO č. 6.

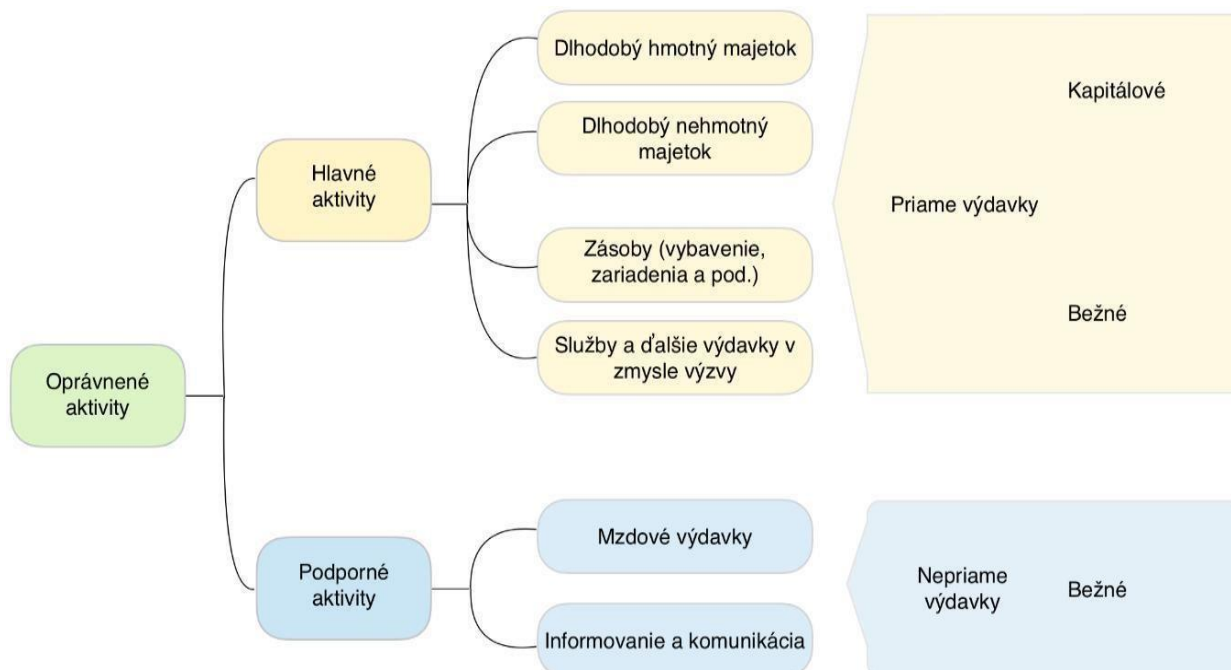
¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 v platnom znení (ďalej len „všeobecné nariadenie“)

² Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách“)

³ Zákon č. 431/202 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“)

⁴ Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“)

Výdavky projektu môžu mať charakter bežných výdavkov a kapitálových výdavkov⁵.

Priame výdavky sú výdavky na uskutočnenie činností preukázateľne priamo súvisiacich s hlavnými aktivitami projektu. Tieto výdavky zahŕňajú priame bežné výdavky (napr. mzdy, cestovné výdavky a režijné výdavky, ktoré sú priradené iba danému druhu výkonu a ktorých podiel na jednotku rovnakého druhu výkonu sa dá zistiť pomocou jednoduchého delenia) a kapitálové výdavky. Priamymi výdavkami sa nefinancujú podporné aktivity projektu.

Nepriame výdavky majú charakter bežných výdavkov (prevádzková réžia) a slúžia na financovanie podporných aktivít projektu. Nepriame výdavky (režijné výdavky) sú také výdavky, ktoré nie sú, resp. nemôžu byť priamo priradené k niektorej z hlavných aktivít projektu. Nepriame výdavky sú oprávnenými v prípade, že vychádzajú zo skutočne vzniknutých oprávnených výdavkov súvisiacich s projektom. Nepriamymi výdavkami sú najmä výdavky na informovanie a komunikáciu spojenú s realizáciou projektu.

Kategórie nepriamych výdavkov pre projekty IROP sú stanovené v [kapitole 2.9](#) týchto pravidiel OV. V rámci ŠC 2.1.3 sú nepriame výdavky neoprávnené.

Výdavky projektu podľa ekonomickej klasifikácie

Bežné výdavky sú všeobecne najmä výdavky na mzdy, platy, poistné, tovary a služby, napr. cestovné náhrady, energie, materiál určený na spotrebu, dopravné, údržbu a opravy, nájomné.

Kapitálové výdavky sú najmä výdavky na obstaranie a zhodnotenie hmotného a nehmotného majetku.

V rámci ŠC 2.1.3 sú oprávnené len kapitálové výdavky.

⁵ § 8 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách.

Pravidlá oprávnenosti výdavkov vyplývajúce z osobitných predpisov

Štátna pomoc/pomoc de minimis – pravidlá oprávnenosti výdavkov upravené v týchto pravidlách OV sa vzťahujú aj na poskytovanie príspevku v rámci pravidiel štátnej pomoci/pomoci de minimis, pričom osobitné pravidlá oprávnenosti výdavkov sú zároveň upravené aj v príslušnej schéme štátnej pomoci, resp. schéme pomoci de minimis. Preto, aby bol výdavok považovaný za oprávnený, musí okrem pravidiel definovaných v týchto pravidlách OV, spĺňať zároveň podmienky oprávnenosti stanovené v príslušnej schéme, ktorá je prílohou výzvy. Pre účely implementácie ŠC 2.1.3 ide o Schému štátnej pomoci pre modernizáciu infraštruktúry ústavných zariadení poskytujúcich akútnu zdravotnú starostlivosť za účelom zvýšenia ich produktivity a efektívnosti č. ŠP SVHZ – 1/2017 v aktuálnom znení.

Verejné obstarávanie – predpokladom oprávnenosti výdavkov projektov IROP je, aby žiadateľ/prijímateľ v závislosti od charakteru obstarávaných, tovarov, stavebných prác a služieb postupoval pri zadávaní zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na uskutočnenie stavebných prác a zákaziek na poskytnutie služieb potrebných pre realizáciu aktivít projektu v súlade so zákonom č. 343/2015 o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len “ZVO”), resp. v zmysle metodického pokynu CKO č. 12 k zadávaniu zákaziek nespádajúcich pod ZVO. Žiadateľ je taktiež povinný postupovať podľa metodického pokynu CKO č. 14 k zadávaniu zákaziek s nízkou hodnotou.

Žiadateľ môže zrealizovať verejné obstarávanie (ďalej aj ako “VO”) aj pred podaním žiadosti o NFP, resp. počas procesu konania o žiadosti (s podmienkou splnenia časovej oprávnenosti výdavku definovanou vo výzve na predkladanie ŽoNFP – [kapitola 2.3](#)). Dokumentácia z VO bude potom predmetom kontroly VO až po uzatvorení zmluvy o poskytnutí NFP.

Pri predkladaní dokumentácie z verejného obstarávania na administratívnu finančnú kontrolu na SO pre IROP postupuje prijímateľ spôsobom uvedeným v **jednotnej príručke k procesu VO** v platnom znení, ktorá je zverejnená na webovom sídle RO pre IROP www.mpsr.sk formou webového linku <https://www.mpsr.sk/jednotna-prirucka-k-procesu-verejneho-obstaravania-ucinna-od-15-6-2021/403---16780>.

Hotovostné platby – v zmysle § 2 zákona č. 394/2012 Z. z. o obmedzení platieb v hotovosti (ďalej len „zákon o obmedzení platieb v hotovosti“) sa platbou v hotovosti rozumie odovzdanie bankoviek alebo mincí v hotovosti v mene euro alebo bankoviek alebo mincí v hotovosti v inej mene odovzdávajúcim a prijatie tejto hotovosti príjemcom⁶.

Hotovostné platby zahŕňajúce výdavky na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, vrátane výdavkov súvisiacich s obstaraním tohto majetku, nie sú oprávnené. V prípade úhrad spotrebného materiálu sú výdavky uhrádzané v hotovosti oprávnené, ak hotovostné platby jednotlivito neprekročia sumu **500 eur**, pričom maximálna hodnota realizovaných úhrad v hotovosti v jednom mesiaci nepresiahne **1 500 eur**.

Podľa § 4 zákona o obmedzení platieb v hotovosti pri právnických osobách a fyzických osobách - podnikateľoch sa zakazuje platba v hotovosti, ktorej hodnota prevyšuje 5 000 eur.

Platba platobnou kartou vydanou k účtu prijímateľa nie je hotovostnou platbou.

⁶ Pre účely týchto pravidiel OV sa odovzdávajúcim rozumie prijímateľ a príjemcom sa rozumie dodávateľ.

2.2 Vecná oprávnenosť výdavku

Z vecného hľadiska musí výdavok spĺňať nasledujúce podmienky:

- a) výdavok je v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi (napr. zákon o rozpočtových pravidlách, ZVO, zákon o štátnej pomoci⁷, zákonník práce⁸, zákon o účtovníctve, zákon o štátnej službe⁹, zákon o výkone práce vo verejnom záujme¹⁰, zákon o štátnej pokladnici¹¹, zákon o dani z pridanej hodnoty¹², zákon o dani z príjmov¹³, zákon o finančnej kontrole a audite¹⁴, zákon o správe majetku štátu¹⁵);
- b) výdavok je vynaložený na projekt (existencia priameho spojenia s projektom) schválený SO pre IROP a realizovaný v zmysle podmienok výzvy, podmienok schémy štátnej pomoci/pomoci de minimis, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť výzvy (ak relevantné), podmienok zmluvy o poskytnutí NFP;
- c) výdavky sú vynaložené v súlade s pravidlami IROP na oprávnené aktivity, v súlade s obsahovou stránkou projektu, zodpovedajú časovej následnosti aktivít projektu, sú plne v súlade s cieľmi projektu a prispievajú k dosiahnutiu plánovaných cieľov projektu;
- d) výdavok je primeraný¹⁶, t. j. zodpovedá obvyklým cenám v danom mieste a čase a zodpovedá potrebám projektu;
- e) výdavok spĺňa zásady hospodárnosti, efektívnosti, účelnosti a účinnosti, vrátane zásady riadneho finančného hospodárenia podľa čl. 33 nariadenia č. 2018/1046¹⁷;
- f) výdavky musia byť identifikovateľné a preukázateľné a musia byť doložené účtovnými dokladmi, ktoré sú riadne evidované u prijímateľa v súlade s platnou legislatívou; výdavok je preukázaný faktúrami alebo inými účtovnými dokladmi rovnocennej preukaznej hodnoty, ktoré sú riadne evidované v účtovníctve prijímateľa v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a zmluvou o poskytnutí NFP. Preukázanie výdavkov faktúrami alebo účtovnými dokladmi rovnocennej preukaznej hodnoty sa nevzťahuje na výdavky vykazované zjednodušeným spôsobom vykazovania a na úhradu preddavkových platieb. Výdavky musia

⁷ Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci)

⁸ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

⁹ Zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹⁰ Zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov.

¹¹ Zákon č. 291/2002 Z. z. o štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹² Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty.

¹³ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

¹⁴ Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁵ Zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

¹⁶ SO pre IROP je oprávnený posudzovať časový a územný aspekt výdavku vo vzťahu k jednotlivým vykonávaným procesom (napr. pri kontrole VO, kontrole ŽoP). Z hľadiska územného aspektu SO pre IROP prihliada na predmet výdavku (napr. tovar alebo služba) a jeho povahu „obchodovateľnosti“ z hľadiska územia (napr. kúpa technológií alebo nájom nehnuteľnosti).

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (ďalej len „nariadenie č. 2018/1046“)

byť uhradené prijímateľom a ich uhradenie musí byť doložené najneskôr pred ich predložením na SO pre IROP¹⁸ (s výnimkou odpisov a vecných príspevkov);

- g) výdavky súvisiace s preddavkovou platbou¹⁹ spĺňajú podmienky uvedené v písm. a) - e) tohto odseku vrátane časovej a územnej oprávnenosti výdavku, ako aj pravidlá oprávnenosti v súvislosti s preddavkovými platbami uvedenými v SR EŠIF. Preddavkovou platbou sa rozumie úhrada finančných prostriedkov zo strany prijímateľa v prospech dodávateľa vopred, t. j. pred dodaním dohodnutých tovarov, uskutočnením stavebných prác alebo poskytnutím služieb; v bežnej obchodnej praxi sa používa aj pojem „záloha alebo preddavok“ a pre doklad, na základe ktorého sa úhrada realizuje sa používa aj pojem „zálohová faktúra alebo preddavková faktúra“. Preddavková platba sa vzťahuje na obchodné vzťahy medzi prijímateľom a dodávateľom, pričom samotný systém platieb na úrovni SO pre IROP – prijímateľ, t. j. predfinancovanie, zálohové platby, refundácia týmto nie je dotknutý a preddavkové platby je možné využiť v rámci každého systému financovania. Preddavkovou platbou sa nefinancujú podporné aktivity projektu.

V zmysle čl. 65 ods. 11 všeobecného nariadenia na jeden projekt možno udeliť príspevok z jedného alebo viacerých EŠIF alebo z jedného alebo viacerých operačných programov (ďalej len „OP“) a z iných nástrojov EÚ, pokiaľ to umožňuje schéma štátnej pomoci/schéma pomoci de minimis a v prípade, keď výdavky vykázané v žiadosti o platbu z jedného z EŠIF nie sú vykázané v rámci podpory z iného fondu alebo nástroja EÚ, ani podpory z rovnakého fondu v rámci iného OP. Suma výdavkov, ktorá sa má zahrnúť do žiadosti o platbu z EŠIF, sa môže vypočítať pre každý EŠIF a pre dotknutý operačný program alebo operačné programy na pomernom základe v súlade s dokumentom, v ktorom sa stanovujú podmienky podpory.

2.3 Časová oprávnenosť výdavku

Pre programové obdobie 2014 – 2020 z časového hľadiska oprávnených výdavkov musí skutočne vzniknúť a byť uhradený prijímateľom **medzi 1. januárom 2014 a 31. decembrom 2023**. Bližšiu špecifikáciu časovej oprávnenosti výdavkov upravuje príslušná výzva/vyzvanie na predkladanie žiadosti o NFP resp. ju určuje príslušná schéma štátnej pomoci.

Vo vzťahu k projektom ŠC 2.1.3 podpora z EŠIF sa neudelí na projekty, ktoré boli fyzicky ukončené alebo sa plne realizovali ešte pred predložením ŽoNFP bez ohľadu na to, či prijímateľ uhradil všetky súvisiace platby. V prípade zmeny a doplnenia operačného programu sú výdavky, ktoré sa stanú oprávnenými z dôvodu zmeny a doplnenia OP, oprávnené len odo dňa predloženia žiadosti o zmenu a doplnenie EK.

2.4 Územná oprávnenosť výdavkov

Oprávnenosť miesta realizácie projektu je uvedená vo výzve/vyzvaní na predkladanie žiadosti o NFP.

2.5 Neoprávnené výdavky

Na príspevok z EŠIF nie sú vo všeobecnosti²⁰ oprávnené tieto výdavky:

¹⁸ Uvedené sa aplikuje primerane aj na poskytnutie zálohovej platby a poskytnutie predfinancovania.

¹⁹ Bližšie podmienky a pravidlá týkajúce sa preddavkových platieb sú definované v kapitole 4.5 príručky pre prijímateľa.

²⁰ Bližšia definícia oprávnených /neoprávnených výdavkov (ak relevantné) je uvedená v prílohe č. 1 týchto pravidiel OV.

- a) úroky z dlžných súm okrem grantov poskytnutých vo forme úrokových dotácií alebo dotácií záručných poplatkov;
- b) kúpa nezastavaného a zastavaného pozemku vo výške presahujúcej 10% celkových oprávnených výdavkov na príslušný projekt. V prípade plôch, ktoré sa v minulosti používali na priemyselné účely a ktorých súčasťou sú budovy, obmedzenie zvyšuje na 15 % (v prípade ŠC2.1.3 sú výdavky na kúpu nezastavaného/zastavaného pozemku neoprávnené);
- c) DPH okrem prípadov, kedy nie je možné nárokovat' jej odpočet podľa platnej legislatívy SR.

V súlade s článkom 3, ods. 3 nariadenia o EFRR²¹ sa z prostriedkov EFRR nepodporujú:

- a) investície, ktorých cieľom je zníženie emisií skleníkových plynov z činností uvedených v prílohe 1 k smernici 2003/87/ES;
- b) podniky v ťažkostiach vymedzené v právnych predpisoch EÚ o štátnej pomoci; podniky, ktoré sú prijímateľmi podpory v súlade s dočasným rámcom pre opatrenia štátnej pomoci²² alebo s nariadením Komisie (EÚ) č. 1407/2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní európskej únie na pomoc de minimis sa na účely tohto bodu nepovažujú za podniky v ťažkostiach;
- c) investície do infraštruktúry letísk pokiaľ nesúvisia s ochranou životného prostredia alebo nie sú sprevádzané nevyhnutnými investíciami na zmiernenie alebo zníženie negatívneho vplyvu na životné prostredie (patria sem aj výdavky spojené s budovaním/rekonštrukciou heliportov).

Presný zoznam neoprávnených výdavkov pre EFRR je uvedený v čl. 3 nariadenia o EFRR.

Neoprávnené výdavky uvedené v tomto odseku bude poskytovateľ vždy považovať za neoprávnené bez ohľadu na ich vzťah k cieľom a charakteru projektu.

Uvedené neoprávnené výdavky nepredstavujú kompletný (konečný) zoznam. Poskytovateľ nemôže vzhľadom na rozmanitosť aktivít realizovaných v rámci prioritných osí IROP identifikovať všetky neoprávnené výdavky, ktoré môžu v súvislosti s realizáciou projektov vzniknúť. Špecifický zoznam oprávnených ako aj iných neoprávnených výdavkov sa nachádza v prílohe č. 1 týchto pravidiel OV.

Vo všeobecnosti sa za neoprávnené považujú nasledovné výdavky:

1. výdavky, ktoré nespĺňajú kritériá vecnej oprávnenosti, časovej oprávnenosti a územnej oprávnenosti;
2. výdavky, ktoré nie je možné zaradiť medzi oprávnené v zmysle číselníka oprávnených výdavkov;
3. výdavky, ktoré nespĺňajú kritériá hospodárnosti, efektívnosti, účelnosti a účinnosti;

²¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006 v platnom znení (ďalej len „nariadenie o EFRR“).

²² Oznámenie Komisie, Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19 (2020/C 91 I/01) zo dňa 20. 3. 2020

4. výdavky, ktoré neboli obstarané v zmysle ZVO (vzťahuje sa na výdavky, ktoré budú realizované dodávateľsky (dodanie tovarov, uskutočnenie stavebných prác, poskytnutie služieb, atď.) alebo iného právneho predpisu;
5. hotovostné platby zahrňajúce výdavky na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, vrátane výdavkov súvisiacich s obstaraním tohto majetku;
6. výdavky hradené v hotovosti, pri ktorej hodnota úhrady prevyšuje 5 000 eur;
7. akákoľvek časť výdavkov, ktorou by sa prekročila maximálna intenzita pomoci, alebo stanovené finančné limity a benchmarky;
8. nákup pozemkov vo výške nad 10% celkových oprávnených výdavkov projektu (alebo pri nedodržaní kumulatívneho percentuálneho limitu na nákup nehnuteľností v rámci projektu), resp. nad 15% v prípade plôch, ktoré sa v minulosti používali na priemyselné účely a ktorých súčasťou sú budovy (v prípade ŠC 2.1.3 sú výdavky na kúpu nezastavaného/zastavaného pozemku neoprávnené);
9. výdavky na opravu a údržbu;
10. pravidelné obnovovacie investície súvisiace s výmenou strojov, prístrojov, zariadení a technológií;
11. revízie a kontroly zariadení, technické prehliadky, funkčné skúšky, garančné a emisné merania, ak nie sú súčasťou zmluvy o dielo, ale sú obstarávané samostatne;
12. vedľajšie rozpočtové náklady (VRN) okrem výdavkov na zariadenia staveniska;
13. rezerva na nepredvídateľné výdavky súvisiace s nadobudnutím technologických a technických zariadení;
14. štúdie, ktoré vedú k vypracovaniu štátnej expertízy;
15. akreditácie, reakreditácie;
16. prevádzkové výdavky bezprostredne súvisiace s realizáciou hlavných aktivít projektu (napr. výdavky na energie, vodné a stočné, pohonné hmoty a iné);
17. prevádzkové výdavky súvisiace s riadením projektu (režijné výdavky ako napr. výdavky na telefón, fax, internet, upratovanie, občerstvenie, nákup spotrebného materiálu a tovaru pre riadenie projektu);
18. správne poplatky, ktoré nie sú pre realizáciu projektu nevyhnutné a nemajú priamu väzbu na projekt;
19. výdavky na poistenie majetku nadobudnutého v súvislosti s realizáciou projektu;
20. poplatky za zriadenie a vedenie bankového účtu v súvislosti s realizáciou projektu;
21. bankové poplatky;
22. daňové poplatky a dovozné prirážky;
23. poplatky za poštovné a telekomunikačné služby;

24. výdavky na nákup použitého zariadenia;
25. výdavky na právne služby prijímateľa voči poskytovateľovi (napr. žaloba, vypracovanie stanoviska);
26. sankčné poplatky, pokuty²³ a penále, prípadne ďalšie sankčné výdavky, či už dohodnuté v zmluvách alebo vzniknuté z iných príčin;
27. manká, škody (napr. škody spôsobené počas výstavby na cudzom majetku) a dlhy;
28. nesplatené dlžné úroky z úverov a pôžičiek²⁴;
29. dary;
30. územné vplyvy;
31. položky financované z iných finančných zdrojov (Envirofond, Recyklačný fond);
32. DPH v prípade, keď je nárokovateľná na vrátenie akýmkoľvek spôsobom;
33. priame dane (napr. daň z nehnuteľnosti, daň z motorových vozidiel a pod.);
34. iné výdavky priamo nesúvisiace s projektom.

Pre oprávnenosť všetkých výdavkov prijímateľov platí zákaz duplicitného financovania výdavkov (časové a vecné prekrývanie výdavkov).

2.6 Projekty generujúce čisté príjmy

Projekty generujúce čisté príjmy:

V rámci ŠC 2.1.3 sa na projekty nevzťahuje povinnosť zohľadnenia čistých príjmov, nakoľko sa podporujú len aktivity realizované vo verejnom záujme a všetky podporené projekty spadajú pod schému štátnej pomoci pre ŠC 2.1.3, podľa ktorej sa overuje stanovenie výšky náhrady poskytovanej zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu SR v nadväznosti na Rozhodnutie Komisie č. 2012/21/EÚ z 20. decembra 2011 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní EÚ na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu (ďalej len „rozhodnutie komisie č. 2012/21/EÚ“).

Nadmerná náhrada

Výška príspevku vo forme náhrady nesmie presiahnuť sumu potrebnú na pokrytie čistých nákladov, ktoré vznikli pri plnení záväzkov služieb vo verejnom záujme a primeraný zisk. V zmysle článku 5 rozhodnutia Komisie č. 2012/21/EU výška poskytnutej náhrady prijímateľovi nesmie byť vyššia, ako je nevyhnutné na pokrytie nákladov vzniknutých pri plnení záväzkov služby vo verejnom záujme, so zohľadnením relevantných príjmov a primeraného zisku z akéhokoľvek vlastného kapitálu

²³ Takýmito výdavkami sú napr. pokuty (napr. pokuty uložené v súlade s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov za porušenie princípu „znečisťovateľ platí“) a iné druhy uložených peňažných alebo nepeňažných sankcií.

²⁴ Týmto nie je dotknuté ustanovenie čl. 69 ods. 3 písm. a) všeobecného nariadenia.

nevyhnutného na plnenie týchto záväzkov. V opačnom prípade by došlo k nadmernej náhrade, čo predstavuje nepovolenú štátnu pomoc.

Zamedzenie poskytnutia nadmernej náhrady sa overuje na úrovni poskytovateľa postupom stanoveným v príslušnej schéme štátnej pomoci a v Metodike pre stanovenie výšky náhrady poskytovanej zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu SR, ktorá je súčasťou výzvy/vyzvania na predkladanie žiadosti o NFP, v rámci ktorej sa poskytuje príspevok (náhrada) za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu. V prípade nadmernej náhrady sa o túto sumu znižuje výška poskytovaného príspevku.

Poskytovateľ počas implementácie projektu overuje, či nedošlo k nadmernej náhrade.

2.7 Infraštruktúra

Všeobecné nariadenie a nariadenia vzťahujúce sa na jednotlivé fondy nedefinujú pojem „infraštruktúra“ ani „zariadenie“. Nakoľko v týchto nariadeniach absentuje ich definícia, pojmy „infraštruktúra“ alebo „zariadenie“ majú byť interpretované v súlade so všeobecnými princípmi práva a tiež s ohľadom na definície zaužívané v rámci kohéznej politiky v predchádzajúcich programových obdobiach.

Pojem „infraštruktúra“ predstavuje hmotný majetok trvalej povahy, ktorý spĺňa nasledovné podmienky:

1. má nehnuteľný (nepohyblivý) charakter (je buď trvale spojený so zemou alebo s majetkom, ktorý je trvale spojený so zemou, v tomto prípade stráca svoju identitu prostredníctvom spojenia a stáva sa súčasťou nehnuteľného majetku, s ktorým je spojený);
2. za normálnych podmienok použitia (vrátane primeranej starostlivosti a údržby) má neobmedzenú dobu použitia, resp. jej technická životnosť podstatne prekračuje ekonomickú životnosť prvkov, z ktorých sa skladá;
3. aj napriek používaniu si uchováva pôvodný tvar a vzhľad.

Za infraštruktúru sa považuje aj zariadenie. Zariadenie je hmotným majetkom s viac či menej trvalým charakterom (nespadajú sem pozemky, budovy alebo vylepšenia týkajúce sa budov), a ktorý je opodstatnený pri realizácii projektov. Položka zariadenia je pohyblivá alebo pevná jednotka nábytku alebo vybavenia, nástroj, stroj, náradie, alebo súbor častí, ktoré spĺňajú všetky nasledovné podmienky:

- za normálnych podmienok použitia, vrátane primeranej starostlivosti a údržby, majú predpokladanú dobu životnosti dlhšiu ako jeden rok;
- zachováva si svoj pôvodný tvar a vzhľad aj po použití;
- ak je zariadenie poškodené alebo niektoré jeho časti sú stratené alebo opotrebované, môže byť vhodnejšie ho opraviť než nahradiť úplne novým zariadením²⁵;
- nestráca svoju identitu ani v prípade, ak je zabudované do inej alebo zložitejšej jednotky.

²⁵ Skutočnosť, že nové elektrické spotrebiče často nie sú opraviteľné alebo sú naprogramované tak, aby zlyhali po nejakej dobe, nespochybňuje, že sa jedná o zariadenie.

Nehmotný majetok (majetok nemateriálnej povahy) ako je napr. softvér, IT systémy, nespadá do definície infraštruktúry.

2.8 Vyvolané investície

Vyvolaná investícia je obstaranie majetku alebo služby, pričom tento majetok alebo službu účtovná jednotka nebude používať, ale náklady na obstaranie jej vznikli buď podľa osobitného predpisu alebo zo zmluvy v súvislosti s obstaraním dlhodobého majetku.

Oprávnenosť výdavkov vynaložených na vyvolané investície **posudzuje SO pre IROP individuálne**. Minimálne predpoklady pre oprávnenosť výdavkov na vyvolané investície predstavuje splnenie všeobecných podmienok oprávnenosti výdavkov, preukázanie priameho vzťahu k projektu a nevyhnutnosť vyvolaných investícií pre realizáciu projektu.

2.9 Nepriame výdavky²⁶

Nepriame výdavky majú charakter bežných výdavkov (prevádzková réžia) a slúžia na financovanie podporných aktivít projektu. Nepriame výdavky (režijné výdavky) sú také výdavky, ktoré nie sú, resp. nemôžu byť priamo priradené k niektorej z hlavných aktivít projektu. Nepriame výdavky sú oprávnenými v prípade, že vychádzajú zo skutočne vzniknutých oprávnených výdavkov súvisiacich s projektom. **Nepriamymi výdavkami** sú výdavky na informovanie a komunikáciu spojené s realizáciou projektu, ako aj výdavky na externé riadenie projektu. Pri reálnom vykazovaní nepriamych výdavkov nie je možné zahrnúť výdavky na obstaranie akéhokoľvek dlhodobého hmotného/nehmotného majetku (vrátane drobného dlhodobého hmotného/nehmotného majetku) do oprávnených výdavkov na podporné aktivity projektu.

V rámci jedného projektu **nie je možné na tú istú činnosť kombinovať osobné výdavky prijímateľa s externými službami**.

Nepriame výdavky nad stanovený limit sa považujú za neoprávnené výdavky. Celková oprávnená výška nepriamych výdavkov za celé obdobie realizácie projektu sa prepočíta v záverečnej žiadosti o platbu.

V rámci ŠC 2.1.3 sú nepriame výdavky neoprávnené.

²⁶ V prípade aplikovania štátnej pomoci je potrebné brať do úvahy aj pravidlá oprávnenosti vymedzené v príslušnej legislatíve upravujúcu predmetnú oblasť (napr. podľa čl. 31 Nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (ďalej len „nariadenie č. 651/2014 o skupinových výnimkách“) financovanie pomoci na vzdelávanie, ktoré podniky uskutočňujú s cieľom splniť povinné vnútroštátne vzdelávacie normy, nie je oprávnené). Zároveň týmto nie je dotknuté právo SO pre IROP určité výdavky definovať ako neoprávnené, na základe účelu a potrieb IROP, prípadne záväzkov SO pre IROP prijatých v rámci auditných misíí.

3 ZOZNAM OPRÁVNENÝCH VÝDAVKOV

3.1 Číselník výdavkov a označovanie výdavkov

Číselník oprávnených výdavkov je súčasťou ITMS2014+ a spravuje ho Centrálny koordinačný orgán (ďalej len „CKO“) v spolupráci s RO pre IROP.

Vecné vymedzenie výdavkov vrátane ich špecifikácií vychádza z opatrení Ministerstva financií SR, ktorými sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania.

Skupiny oprávnených výdavkov uvedené v číselníku oprávnených výdavkov slúžia na základné rozdelenie výdavkov projektu podľa ich charakteru a vzniku v rámci realizácie aktivít projektu. Skupiny oprávnených výdavkov sú používané žiadateľom pri vypracovaní ŽoNFP²⁷ a prijímateľom pri príprave ŽoP.

Oprávnené výdavky uvedené v podkapitolách tejto kapitoly uvádzajú všeobecný prehľad oprávnených výdavkov IROP a nie sú automaticky oprávnené pre všetky projekty. Žiadateľ vypracováva ŽoNFP tak, aby každý výdavok plánovaný v danom projekte bol jednoznačne a správne zaradený do príslušnej skupiny oprávnených výdavkov.

Napriek tomu, že číselník vychádza z účtovnej osnovy, **nekopíruje ju**. Výstupy z účtovníctva jednotlivých účtovných jednotiek - žiadateľov teda **nemusia byť totožné** so zaradením nákladov/výdavkov do tried a skupín tak, ako to určuje tento číselník.

Číselník oprávnených výdavkov s dole uvedenými triedami a skupinami tvorí súčasť ITMS2014+.

Členenie číselníka oprávnených výdavkov je nasledovné:

- a) trieda – vecné vymedzenie výdavku;
- b) skupina – špecifikácia výdavku v rámci danej triedy;
- c) druh – ide o definovanie výdavku, pričom druh oprávneného výdavku je kategorizovaný v rámci triedy a skupiny oprávnených výdavkov. Druh výdavku neobsahuje kód.

Štruktúra číselníka oprávnených výdavkov je nasledovná:

²⁷ Pri vypracovaní projektového zámeru žiadateľ predkladá iba zjednodušený rozpočet.

3.2 Trieda 01 – Dlhodobý nehmotný majetok

Vecné vymedzenie

Dlhodobým nehmotným majetkom²⁸ sú zložky majetku, ktorých ocenenie je vyššie ako suma podľa osobitného predpisu (2 400 eur)²⁹ a doba použiteľnosti dlhšia ako jeden rok. Nehmotný majetok, ktorého ocenenie sa rovná sume podľa osobitného predpisu²³, alebo je nižšie, možno zaradiť (podľa rozhodnutia účtovnej jednotky - prijímateľa) do dlhodobého nehmotného majetku, ak doba použiteľnosti tohto majetku je dlhšia ako jeden rok.

Nehmotný majetok, ktorého ocenenie sa rovná sume podľa osobitného predpisu alebo je nižšie, s dobou použiteľnosti dlhšou ako jeden rok, ktorý nebol zaradený do dlhodobého nehmotného majetku, sa vykazuje v triede oprávnených výdavkov 51 – Služby.

Do triedy oprávnených výdavkov 01 sa zaraďujú najmä nehmotné výsledky z vývojovej a obdobnej činnosti, softvér, oceníteľné práva (napr. licencie, know-how, autorské práva, obchodné značky, ochranné známky, predmety priemyselných práv), územné plány.

Ako dlhodobý nehmotný majetok sa nevykazujú: výdavky na školenia a semináre, marketingové a podobné štúdie, prieskum trhu, poradenstvo, odborné posudky, získanie noriem a certifikátov, napríklad ako sú ISO normy, prípravu a zábeh výkonov, reklamu, uvedenie výrobkov na trh, reštrukturalizáciu a reorganizáciu podniku alebo jeho časti, na rozšírenie výroby, ako aj ostatné náklady podobného charakteru.

Skupiny oprávnených výdavkov triedy 01

013 - Softvér - ak nie je súčasťou dodávateľskej zmluvy na uskutočnenie stavebných prác a/alebo ak je kúpený samostatne a nie je súčasťou dodávky hardvéru a jeho ocenenia

- nákup softvéru – výdavky na obstaranie softvéru vrátane výdavkov na obstaranie licencií súvisiacich s používaním softvéru - napr. multilicencie, skupinové licencie, atď.;
- modernizácia softvéru - napr. upgrade (pridávanie nových funkcionalít zhodnocujúcich softvér).

014 – Oceniteľné práva – výsledky tvorivej duševnej činnosti, ktoré boli obstarané za úhradu (vynálezy, licencie, ochranné známky, autorské práva, know-how), užívacie práva, právo prechodu cez pozemok, predmety priemyselných práv a iné výsledky tvorivej duševnej činnosti, ak sa obstarali za odplatu, napríklad kúpou, výmenou alebo nepeňažným vkladom. Do tejto skupiny oprávnených výdavkov sa zaraďujú napr. nasledovné typy oprávnených výdavkov:

- nákup licencií - výdavky na obstaranie licencií, autorských práv a patentov, okrem výdavkov na obstaranie licencií súvisiacich s používaním softvéru, ktoré sa triedia na podpoložke 711003.

²⁸ Vrátane nákladov súvisiacich s obstaraním dlhodobého nehmotného majetku do času uvedenia predmetného majetku do užívania.

²⁹ Zákon 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

Relevantné skupiny oprávnených výdavkov a EKRK v triede 01

Skupina	Podpoložka EKRK	ŠC 2.1.3
013 Softvér	711003 Nákup softvéru	X
	718006 Modernizácia softvéru	X
014 Oceniteľné práva	711004 Nákup licencií	X

3.3 Trieda 02 – Dlhodobý hmotný majetok

Vecné vymedzenie

V triede dlhodobého hmotného majetku³⁰ sa vykazujú:

- pozemky, stavby, byty a nebytové priestory;
- samostatné hnuteľné veci s výnimkou nehnuteľných vecí uvedených v písmene a) a súbory hnuteľných vecí, ktoré majú samostatné technicko-ekonomické určenie s dobou použiteľnosti dlhšou ako jeden rok a v ocenení vyššom ako je suma ustanovená v osobitnom predpise³¹.

Hmotný majetok uvedený v písm. b), ktorého ocenenie sa rovná alebo je nižšie ako suma ustanovená osobitným predpisom, možno zaradiť (podľa rozhodnutia účtovnej jednotky - prijímateľa) do dlhodobého hmotného majetku, ak prevádzkovo-technické funkcie (doba použiteľnosti) sú dlhšie ako jeden rok.

Hmotný majetok, ktorého ocenenie sa rovná sume podľa osobitného predpisu³² alebo je nižšie, s dobou použiteľnosti dlhšou ako jeden rok, ktorý nebol zaradený do dlhodobého hmotného majetku, sa vykazuje v triede oprávnených výdavkov 11 – Zásoby.

Ako dlhodobý hmotný majetok sa nevykazujú: Kurzové rozdiely, penále, pokuty, výdavky na prípravu zamestnancov pre budované prevádzky a zariadenia, výdavky na biologickú rekultiváciu, výdavky súvisiace s prípravou a zabezpečením výstavby, ktoré vznikli po uvedení obstarávaného hmotného majetku do používania, výdavky na opravy a udržiavanie dlhodobého hmotného majetku.

Skupiny oprávnených výdavkov triedy 02

021 – Stavby

- stavebné práce: realizácia nových stavieb, rekonštrukcia a modernizácia stavieb, prístavby, nadstavby, stavebné úpravy (stavebné objekty, prevádzkové súbory, zariadenie staveniska) podľa špecifikácie;
- nákup stavieb: nákup budov, objektov alebo ich častí vrátane takých, ktoré sú určené na likvidáciu (napr. v súvislosti s výstavbou iných nevyhnutných stavebných objektov)

³⁰ Vrátane nákladov súvisiacich s obstaraním dlhodobého hmotného majetku do času uvedenia predmetného majetku do užívania.

³¹ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov (t. j. 1.700 eur podľa aktuálneho znenia).

³² Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov (t. j. 1.700 eur podľa aktuálneho znenia).

- stavebný dozor;
- odborný autorský dohľad.

Stavebné práce vrátane technologického a strojného zariadenia (dodávka a montáž)

Oprávneným výdavkom sú:

- výdavky na stavebnú časť
 - o náklady na realizáciu stavebných objektov (vrátane technického vybavenia, zariadenia prípojok na plyn, vodu, elektrinu, telefón a internet).
 - náklady na hlavnú stavebnú výrobu,
 - pomocnú stavebnú výrobu,
 - montážne práce,
 - vedľajšie rozpočtové náklady (zariadenie staveniska – stanovené v zmysle sadzobníka stavebných prác), pokiaľ sú primerané rozsahu stavebných prác (VRN ako sú územné vplyvy, prevádzkové vplyvy, kompletačná činnosť, mimostavenisková doprava a ostatné ako samostatná položka na krycom liste vo VRN sa budú považovať za neoprávnené),
 - o náklady na demoláciu existujúcich stavebných objektov, technologických a iných zariadení v odôvodnených prípadoch,
 - o náklady na geodetickú činnosť zabezpečovanú obstarávateľom,
- výdavky na technologickú časť (prevádzkové súbory – napr. elektroinštalácia, vzduchotechnika, kúrenie, meranie a regulácia vrátane softvérového vybavenia a pod., dodávka a montáž technologických a strojných zariadení – napr. výťah a pod.),
- výdavky na vybudovanie pripojenia na internet prostredníctvom inštalácie lokálnej siete LAN (štruktúrovaný káblový systém, v odôvodnených prípadoch WI-FI).
- stavebný dozor;
- výdavky za energetické certifikáty, energetické audity, tepelno-technické posudky a pod. vydané po výstavbe/rekonštrukcii/modernizácii.

022 – Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí - majú samostatné technicko-ekonomické určenie a ich ocenenie je vyššie ako 1 700 eur, doba použiteľnosti dlhšia ako 1 rok (napr. výrobné zariadenia, zariadenia a predmety slúžiace na poskytovanie služieb, účelové predmety a iné zariadenia, ktoré s budovou alebo stavbou netvorí jeden funkčný celok, aj keď je s ňou pevne spojené).

- nákup interiérového vybavenia;
- nákup a modernizácia výpočtovej techniky, vrátane príslušenstva;
- nákup a modernizácia telekomunikačnej techniky;
- modernizácia komunikačnej infraštruktúry;

- nákup a modernizácia prevádzkových/špeciálnych strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (vrátane prvého zaškolenia obsluhy, ak verejné obstarávanie je realizované samostatne mimo stavebných prác) - Zdravotnícke zariadenia a IKT.

Oprávnené je obstaranie zdravotníckych prístrojov, zariadení a techniky, ktoré sú nevyhnutné pre splnenie cieľov projektu:

- výdavky na komplexnú zdravotnícku technológiu,
- výdavky na zdravotnícke stroje, prístroje a zariadenia, zdravotnícku techniku,
- výdavky na informačné technológie (hardvér),
- výdavky na montáž a inštaláciu,
- výdavky na skúšky a skúšobnú prevádzku (zahrnuté v cene zdravotníckeho prístroja, zariadenia a techniky).

029 – Ostatný dlhodobý hmotný majetok – DHM nezaraditeľný do predchádzajúcich skupín

- technické rekultivácie (ako sú terénne úpravy, odstránenie následkov vodnej erózie, zdevastovania pôdy po stavebnej činnosti, atď.). Od technickej rekultivácie je potrebné odlíšiť biologickú rekultiváciu (hnojenie pôdy, vysiatie trávy, vysadenie kvetín a okrasných kríkov), ktorá je vždy súčasťou podpoložky 633006.

Relevantné skupiny oprávnených výdavkov a EKRK v triede 02

Skupina	Podpoložka z EKRK	ŠC 2.1.3
021 Stavby	717001 Realizácia nových stavieb	X
	717002 Rekonštrukcia a modernizácia stavieb	X
	717003 Prístavby, nadstavby, stavebné úpravy	X
022 Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí	713001 Nákup interiérového vybavenia	X
	713002 Nákup výpočtovej techniky	X
	713003 Nákup telekomunikačnej techniky	X
	713004 Nákup prevádzkových strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia	X
	713005 Nákup špeciálnych strojov, prístrojov, zariadení, techniky, náradia a materiálu	X
	713006 Nákup komunikačnej infraštruktúry	X
	718002 Modernizácia výpočtovej techniky	X
	718003 Modernizácia telekomunikačnej techniky	X
	718004 Modernizácia prevádzkových strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia	X
	718005 Modernizácia špeciálnych strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia	X

Skupina	Podpoložka z EKRK	ŠC 2.1.3
	718007 Modernizácia komunikačnej infraštruktúry	X
029 Ostatný dlhodobý majetok	719200 Ostatné	X

3.4 Trieda 11 - Zásoby

Vecné vymedzenie

V rámci triedy sa zaraďujú hnuiteľné veci s dobou použiteľnosti najviac jeden rok bez ohľadu na obstarávaciu cenu. V danej triede sa vykazuje aj hmotný majetok³³, ktorý nie je definovaný ako dlhodobý hmotný majetok.

Ide napríklad o:

- prevádzkové stroje, prístroje, zariadenia, telekomunikačná a výpočtová technika, špeciálna technika, komunikačná infraštruktúra, technika a náradie;
- interiérové vybavenie – obstaranie napr. nábytku, ktorý spĺňa kritériá bežných výdavkov;

V ŠC 2.1.3 výdavky v rámci uvedenej triedy nie sú oprávnené.

3.5 Trieda 51 - Služby

Vecné vymedzenie

Do triedy patria najmä:

- opravy a udržiavanie;
- cestovné náhrady;
- občerstvenie;
- nájomné, skladné;
- telekomunikačné poplatky, poštové poplatky;
- výdavky na prepravu a transportné výdavky³⁴;
- služby výpočtovej techniky, tlač;
- poradenské služby, právne služby, tlmočnicke a prekladateľské služby, audit, expertízy, marketingové a podobné štúdie;
- vzdelávacie a školiace služby (napr. školenia, kurzy, semináre);
- konferencie, sympóziá;

³³ Vrátane nákladov súvisiacich s obstaraním uvedeného hmotného majetku do užívania.

³⁴ Ak nie sú súčasťou obstarávacej ceny majetku (dlhodobého majetku, zásoby).

- obstaranie nehmotného majetku, ktorý podľa rozhodnutia účtovnej jednotky nebol zaradený ako dlhodobý nehmotný majetok;
- náklady na revízie zariadení, periodické kontroly zariadení, skúšky funkčnosti zariadení, technické kontroly a emisné kontroly;
- náklady na inzerciu, publicitu.

Skupiny oprávnených výdavkov 518 - Ostatné služby

- propagácia, reklama a inzercia – služby spojené so zabezpečením informovanosti a komunikácie;
- všeobecné služby, (dodávateľským spôsobom) – napr. výroba informačných tabúl;
- špeciálne služby (dodávateľským spôsobom) – prieskumné a projektové práce, archeologický prieskum, geometrický plán;
- štúdie, expertízy, posudky - výdavky za energetické certifikáty, energetické audity, tepelno-technické posudky a pod. vydané pred výstavbou/rekonštrukciou/modernizáciou, ktoré sú potrebné pre výpočet merateľných ukazovateľov.

V rámci skupiny oprávnených výdavkov 518 – Ostatné služby sú v rámci ŠC 2.1.3 oprávnené len výdavky spojené s vypracovaním transformačného plánu a energetickými auditmi a výdavky za energetické certifikáty.

Relevantné skupiny oprávnených výdavkov a EKRK v triede 51

Skupina	Podpoložka z EKRK	ŠC 2.1.3
518 Ostatné služby	637011 Štúdie, expertízy, posudky	X

3.6 Trieda 90 –Rezerva

Vecné vymedzenie

Rezerva na nepredvídané výdavky. Uplatnenie rezervy sa realizuje prostredníctvom konkrétnej skupiny oprávnených výdavkov, ktorá musí spĺňať všeobecné podmienky oprávnenosti podľa kapitoly 2 a pravidiel oprávnenosti pre dodatočné výdavky podľa [kapitoly 4.6](#) (Rezerva na nepredvídané výdavky).

Skupiny oprávnených výdavkov 930 - Rezerva na nepredvídané výdavky

- Rezerva na nepredvídané výdavky súvisiace so stavebnými prácami a službami stavebného dozoru.

Relevantné skupiny oprávnených výdavkov a EKRK v triede 90

Skupina	Podpoložka z EKRK	ŠC 2.1.3
930 Rezerva na nepredvídané výdavky	930 Rezerva na nepredvídané výdavky	x

V osobitných a riadne odôvodnených prípadoch sú zo strany poskytovateľa akceptovateľné aj iné oprávnené výdavky ako tie, ktoré sú stanovené v zozname oprávnených výdavkov.

Upozornenie:

Pokiaľ ide o výdavok, ktorý vznikol alebo vznikne v súvislosti s realizáciou projektu a nie je výslovne uvedený medzi oprávnenými výdavkami v predmetnom číselníku a vo výzve/vyzvaní, odporúčame žiadateľovi taktiež ho uviesť vo formulári ŽoNFP (v ITMS2014+) do príslušnej triedy a skupiny oprávnených výdavkov. SO pre IROP posúdi oprávnenosť takéhoto výdavku z pohľadu cieľov a charakteru projektu, ako aj správnosť jeho zaradenia do príslušnej triedy a skupiny oprávnených výdavkov.

4 PRAVIDLÁ OPRÁVNENOSTI PRE NAJČASTEJŠIE SA VYSKYTUJÚCE SKUPINY VÝDAVKOV

Všeobecné pravidlá oprávnenosti výdavkov pre najčastejšie sa vyskytujúce skupiny výdavkov sú uvedené v metodickom pokyne CKO č. 6, ktorý je zverejnený na webovom sídle www.partnerskadohoda.gov.sk.

V tejto kapitole sú uvedené špecifické pravidlá, resp. podmienky oprávnenosti niektorých najčastejšie sa vyskytujúcich typov, skupín, či tried oprávnených výdavkov v rámci IROP. Predpokladom pre ich oprávnenosť je **splnenie všetkých podmienok** uvedených pri jednotlivých typoch výdavkov.

Finančné a percentuálne limity

Za účelom zabezpečenia hospodárnosti výdavkov táto kapitola odkazuje na **finančné limity alebo percentuálne limity pre vybrané skupiny výdavkov**³⁵. Ďalšie informácie o nástrojoch SO pre IROP pre zabezpečenie hospodárnosti výdavkov sú uvedené v kapitole 5. Finančné limity určujú maximálnu výšku vybraných skupín oprávnených výdavkov projektu. Percentuálne limity určujú maximálne percentuálne podiely jednotlivých skupín výdavkov na celkových oprávnených výdavkoch projektu (pokiaľ nie je v týchto pravidlách OV stanovené inak) v závislosti od špecifik IROP a oblasti podpory, pričom **celková oprávnená výška výdavkov príslušného percentuálneho podielu jednotlivých skupín výdavkov za celé obdobie realizácie projektu sa prepočíta v záverečnej žiadosti o platbu**.

V prípade, ak sú pre daný typ výdavkov v týchto pravidlách OV stanovené finančné alebo percentuálne limity, sú tieto výdavky oprávnené maximálne do výšky stanoveného limitu. Akékoľvek výdavky nad stanovený limit budú považované za neoprávnené na financovanie z IROP. Stanovením finančných limitov však nie je dotknutá povinnosť prijímateľov dodržiavať a pri realizácii projektov IROP uplatňovať vlastné interné predpisy, ktoré pre rovnaký výdavok stanovujú nižší finančný alebo percentuálny limit, ako je stanovený pre oprávnené výdavky IROP.

Prehľad stanovených **limitov pre priame výdavky** je prílohou týchto pravidiel OV.

Pre oprávnenosť všetkých výdavkov prijímateľov platí zákaz duplicitného financovania výdavkov (časové a vecné prekrývanie výdavkov).

Verejné obstarávanie

Ustanoveniami týchto pravidiel VO nie sú dotknuté povinnosti žiadateľa/prijímateľa vyplývajúce zo ZVO a SR EŠIF pri verejnom obstarávaní/obstarávaní zákaziek na dodanie tovarov, uskutočnenie stavebných prác, poskytnutie služby, a súťaže návrhov. V tejto súvislosti je potrebné upozorniť osobitne na prípad, ak žiadateľ/prijímateľ nepostupoval pri zadávaní zákaziek podľa § 117 ZVO a podľa pravidiel pri VO uvedených v SR EŠIF, výdavky vyplývajúce z takéhoto VO sú neoprávnené v plnom rozsahu.

Výdavky uvedené v tejto kapitole sú oprávnené, ak VO na výber dodávateľa/zhotoviteľa/poskytovateľa služby bolo vykonané v súlade s platným ZVO a v súlade s výzvou, pokynmi uvedenými v týchto pravidlách OV a v jednotnej príručke k procesu VO.

³⁵ SO pre IROP je oprávnený stanovené limity priebežne aktualizovať tak, aby zodpovedali obvyklým cenám v danom mieste a čase.

VO súvisiace s aktivitami projektu budú overené zo strany SO pre IROP **počas výkonu finančnej kontroly VO** (ďalej aj „FK VO“). Ak záverom FK VO nebude pripustenie výdavkov súvisiacich s VO do financovania v plnej výške, alebo záverom FK VO bude udelenie finančnej opravy³⁶ na tieto výdavky, môže prijímateľ **opakovať VO** súvisiace s vyššie uvedenými aktivitami projektu **maximálne dvakrát** v súlade so všeobecnými podmienkami k zmluve o poskytnutí NFP.

4.1 Obstaranie stavebných prác

Oprávnené výdavky

Výdavky na stavebné práce (napr. novostavby, nadstavby, prístavby, stavebné úpravy) sú oprávnenými výdavkami v prípade, že stavebné práce sú nevyhnuté pre splnenie cieľov projektu a sú splnené nasledovné podmienky:

- ak je pre realizáciu potrebné stavebné povolenie alebo príslušné ohlásenie stavebnému úradu, žiadateľ/prijímateľ predloží právoplatné stavebné povolenie, resp. ohlásenie, na základe ktorých je možné stavebné práce realizovať;
- ak pre realizáciu stavebných prác nie je potrebné vydanie stavebného povolenia alebo príslušného ohlásenia, žiadateľ/prijímateľ musí viesť zdôvodniť, že projekt v zmysle stavebného zákona nepodlieha stavebnému povoleniu ani príslušnému ohláseniu;
- VO na výber dodávateľa stavebných prác musí byť vykonané v súlade so ZVO a jednotnou príručkou k procesu VO;
- ak je to v zmysle príslušnej právnej úpravy potrebné (zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), predloží žiadateľ/prijímateľ vyjadrenie príslušného orgánu štátnej správy k posúdeniu vplyvov vybudovania plánovanej stavby na životné prostredie v danej lokalite (EIA).

4.2 Stavebný dozor

Žiadateľ zabezpečuje externý alebo interný stavebný dozor na realizáciu aktivít projektu.

Výdavky na stavebný dozor sú oprávnenými výdavkami v prípade, že stavebný dozor je nevyhnutý pre splnenie cieľov projektu a oprávnené výdavky na stavebný dozor **nepresiahnu percentuálne limity stanovené z celkových oprávnených výdavkov na stavebné práce**, pričom výdavky na stavebný dozor preukázateľne priamo súvisia s realizáciou projektu.

V prípade, že dohľad nad realizáciou projektu zabezpečuje externý stavebný dozor, výdavky za mesačné správy od zhotoviteľa sa považujú za neoprávnené.

V odôvodnených prípadoch môže zabezpečovať dohľad nad realizáciou projektu interný stavebný dozor žiadateľa/prijímateľa na základe súhlasu SO pre IROP. V danom prípade prijímateľ:

- nie je oprávnený žiadať SO pre IROP o preplatenie výdavkov za činnosť interného stavebného dozoru,

³⁶ V zmysle Metodického pokynu CKO č. 5 k určovaniu finančných opráv, ktoré má SO pre IROP uplatňovať pri nedodržaní pravidiel a postupov verejného obstarávania

- nie je oprávnený žiadať SO pre IROP o preplatenie dodatočných výdavkov za dodanie tovarov, uskutočnenie stavebných prác a poskytnutie služieb potrebných pre realizáciu aktivít projektu, ktoré zvyšujú zmluvnú cenu diela (t. j. ktoré vznikli na základe dodatkov k zmluve o dielo so zhotoviteľom zvyšujúce zmluvnú cenu).

Limity pre stavebný dozor sú uvedené v prílohe č. 1 týchto pravidiel OV.

4.3 Nákup hmotného a nehmotného majetku (okrem nehnuteľností)

Oprávnené výdavky

Oprávneným výdavkom je kúpna cena nakupovaného dlhodobého hmotného a nehmotného majetku³⁷.

V prípade, ak žiadateľ/prijímateľ využíva nadobudnutý majetok (napr. zariadenie, vybavenie) len pre účely projektu, uplatní si výdavky spojené s ich obstaraním v celkovej výške³⁰. Kúpený majetok musí byť nový, nebol používaný a žiadateľ/prijímateľ s ním v minulosti žiadnym spôsobom nedisponoval (čo i len sčasti, ak bol k dispozícii prijímateľovi). Tento majetok musí byť obstaraný v zmysle ZVO a pokynov uvedených v jednotnej príručke k procesu VO.

V prípade, že žiadateľ/prijímateľ využíva majetok okrem realizácie projektu aj na iné aktivity nesúvisiace s realizáciou projektu, oprávnené sú len pomerné výdavky na jeho obstaranie vypočítané žiadateľom/prijímateľom napríklad pomocou nasledujúcich metód:

- a) ako pomer výšky celkových výdavkov projektu k celkovému obratu žiadateľa/prijímateľa za predchádzajúci kalendárny rok alebo priemerného obratu za posledné 3 kalendárne roky;

Príklad č. 1: Výpočet pomernej časti oprávnených výdavkov na nákup hmotného majetku

Žiadateľ/prijímateľ realizuje z prostriedkov EŠIF 3 projekty (v celkovej hodnote 45 000 eur), pričom zariadenie využíva pre každý z týchto projektov. Pre výpočet pomernej časti oprávnených výdavkov vypočíta aký je %-álny pomer NFP každého projektu vo vzťahu k celkovej sume NFP, ktorú prostredníctvom projektov získa.

Projekt č. 1 – NFP = 10 000 eur.....pomerná časť = $10\,000/45\,000 \cdot 100 = 22,22\%$

Projekt č. 2 – NFP = 15 000 eur.....pomerná časť = $15\,000/45\,000 \cdot 100 = 33,33\%$

Projekt č. 3 – NFP = 20 000 eur.....pomerná časť = $20\,000/45\,000 \cdot 100 = 44,44\%$

Σ NFP projektov 1 až 3 = 45 000 eur

Pozn. Ak prijímateľ používa majetok aj na iné účely ako pre projekt, potom nie je vhodné aplikovať vyššie uvedený príklad a je vhodnejšie aplikovať výpočet napr. podľa počtu hodín, ktoré je

³⁷ Samostatné hnutelné veci, prípadne súbory hnutelných vecí, ktoré majú samostatné technicko-ekonomické určenie, ktorých vstupná cena je vyššia ako 1 700 eur a prevádzkovo-technické funkcie dlhšie ako jeden rok a dlhodobý nehmotný majetok, ktorého vstupná cena je vyššia ako 2 400 eur a použiteľnosť alebo prevádzkovo-technické funkcie sú dlhšie ako jeden rok (podľa § 22 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, ďalej len „zákon o dani z príjmov“). V prípadoch, kedy majetok nespĺňa podmienky ustanovené podľa zákona o dani z príjmov, ale prijímateľ sa rozhodol postupovať podľa osobitného predpisu a tento majetok sa vykazuje ako dlhodobý hmotný alebo nehmotný majetok v účtovníctve prijímateľa, tak sa na takýto majetok uplatňujú rovnaké podmienky uvedené v tomto metodickom pokyne. ³⁰ Pri nákupe z tretích krajín je clo súvisiace s obstaraním považované za oprávnený výdavok.

využívané dané zariadenie pre ten / ktorý projekt resp. činnosť mimo projektov, alebo % produkcie daného zariadenia v projekte voči celkovej produkcii zariadenia a i.

- b) na základe pomeru súčtu osobohodín, ktoré odpracuje zamestnanec/zamestnanci v rámci projektu k celkovému počtu osobohodín všetkých zamestnancov prijímateľa;

Príklad č. 2: Výpočet pomernej časti oprávnených výdavkov na nákup hmotného majetku

Zamestnanci žiadateľa/prijímateľa pracujú na 2 projektoch (celkový odpracovaný počet hodín je 800) podporených z EŠIF súčasne. Pre výpočet pomernej časti oprávnených výdavkov vypočíta, aký je %-álny pomer počtu odpracovaných hodín každého projektu v pomere k súčtu všetkých odpracovaných hodín za oba projekty.

Projekt č. 1 – počet odpracovaných hodín = 300 pomerná časť = $300/800 \cdot 100 = 37,5\%$

Projekt č. 2 – počet odpracovaných hodín = 500 pomerná časť = $500/800 \cdot 100 = 62,5\%$

Σ odpracovaných hodín na projektoch = 800

- c) iným spôsobom.

V prípade, že prijímateľ využíva zariadenie/vybavenie okrem realizácie projektu aj na iné aktivity nesúvisiace s realizáciou projektu, oprávnené sú len pomerné výdavky na obstaranie zariadenia/vybavenia. Oprávnené výdavky sa v závislosti od účelu využívania objektu/zariadenia pre projekt a mimo projektu prepočítanú, napr. na podlahovú plochu, počet osôb, m³.

4.4 Daň z pridanej hodnoty a iné dane

V zmysle čl. 69 všeobecného nariadenia je daň z pridanej hodnoty (ďalej aj „DPH“) neoprávneným výdavkom, avšak postup zdaňovania daňou z pridanej hodnoty umožňuje, aby DPH za určitých okolností bola oprávneným výdavkom.

DPH nie je oprávneným výdavkom v prípade, že prijímateľ má nárok na jej odpočet na vstupe.
Nárok na odpočet je vymedzený zákonom o DPH.

Oprávnená DPH sa vzťahuje len k plneniam, ktoré sú považované za oprávnené. V prípade, ak je výdavok oprávnený iba čiastočne, DPH vzťahujúca sa k tomuto výdavku je oprávneným výdavkom v rovnakom pomere.

Akákoľvek činnosť vykonávaná počas realizácie projektu, resp. po jeho ukončení súvisiaca s nadobudnutím/zhodnotením majetku z prostriedkov EŠIF, ktorá bude potenciálne generovať zdaniteľné príjmy zakladá prijímateľovi povinnosť odvádzať DPH, t. j. vznikne povinnosť prijímateľa uplatňovať voči daňovému úradu odpočet dane. V takomto prípade bude DPH (uhradená v rámci implementácie projektu ako oprávnený výdavok) späťne za obdobie realizácie projektu považovaná za neoprávnenú v rozsahu aktivít, z ktorých plynú zdaniteľné príjmy.

Iné dane sú vo všeobecnosti neoprávneným výdavkom. Za neoprávnené výdavky sú považované predovšetkým priame dane (daň z nehnuteľnosti, daň z motorových vozidiel a pod.).

4.5 Informovanie a komunikácia

Ide o výdavky na zabezpečenie informovania a komunikácie o podpore získanej z EŠIF na spolufinancovanie projektu. V prípade týchto výdavkov prijímateľ postupuje podľa **Manuálu pre informovanie a komunikáciu**, ktorý je prílohou č. 5 metodického pokynu CKO č. 16 pre informovanie a komunikáciu EŠIF³⁸, resp. podľa pokynov RO IROP. Pri ich obstarávaní žiadateľ/prijímateľ môže postupovať podľa príručky pre žiadateľa, resp. jednotnej príručky k procesu VO.

Výdavky na informovanie a komunikáciu tvoria **dočasné pútače značnej veľkosti** (ďalej aj „dočasné pútače“), **stále (pamätané) tabule alebo pútače značnej veľkosti** (ďalej aj „stále tabule“), **plagáty a drobné propagačné predmety** – ich technické vlastnosti a spôsob použitia sú uvedené v Manuáli pre informovanie a komunikáciu.

Dočasné pútače, stále tabule a plagáty sú v závislosti od charakteru a veľkosti projektu povinnými nástrojmi informovania a komunikácie bez ohľadu na to, či sú/nie sú financované z projektu³⁹. Podrobnosti o použití jednotlivých nástrojov sú uvedené v Manuáli pre informovanie a komunikáciu.

Žiadateľ predloží ako podklad k ŽoNFP opis vecného a cenového rozsahu výdavkov na informovanie a publicitu, spôsob obstarania a spôsob stanovenia ceny (napr. formou cenovej ponuky min. od troch dodávateľov alebo ceny min. z troch cenníkov resp. ponúk z internetu, alebo v prípade zrealizovaného VO zmluvou s dodávateľom alebo objednávkou).

Nakoľko **vyššie uvedené výdavky** sú nepriame výdavky, **v rámci ŠC 2.1.3 nie sú oprávnené.**

4.6 Rezerva na nepredvídané výdavky

Rezerva na nepredvídané výdavky je oprávnená pre projekty ŠC 2.1.3 len ak to umožňuje príslušná výzva.

Rezerva na nepredvídané výdavky je osobitným typom priamych výdavkov, ktorá slúži ako rezerva na prípadné zvýšenia cien stavebných prác a služieb do konca realizácie projektu k uvedeným reálnym (aktuálnym) jednotkovým cenám v ŽoNFP, prípadne na iné nepredpokladané zmeny, ktoré môžu vzniknúť počas realizácie projektu. Uplatnenie rezervy na nepredvídané výdavky je možné len v prípade, ak je takáto rezerva uvedená v ŽoNFP. Uplatnenie rezervy sa realizuje prostredníctvom konkrétnej skupiny oprávnených výdavkov, na ktoré má byť rezerva použitá a ktorá musí spĺňať všeobecné podmienky oprávnenosti podľa kapitoly 2 a pravidiel oprávnenosti pre dodatočné výdavky podľa tejto kapitoly.

Limity pre rezervu na nepredvídané výdavky sú uvedené v prílohe č. 1 týchto pravidiel OV.

Dodatočné (nepredvídané) výdavky sú výdavky, **ktoré neboli predmetom súťaže VO a ani neboli zahrnuté do pôvodnej zmluvy so zhotoviteľom/dodávateľom** (v prípade prác sa okrem doplnenia nových položiek do pôvodnej zmluvy za dodatočný výdavok považuje aj navýšenie množstva pôvodnej

³⁸ Metodický pokyn CKO č. 16 je zverejnený na <http://www.partnerskadohoda.gov.sk/metodicke-pokyny-cko/>.

³⁹ Ďalším povinným nástrojom informovania a komunikácie je zverejnenie krátkeho opisu projektu, jeho cieľov a výsledkov a zdôraznenia finančnej podpory zo zdrojov EÚ na webovej stránke prijímateľa, ak takáto stránka existuje.

položky). SO pre IROP **neodporúča, aby rezerva** na nepredvídané výdavky **bola súčasťou zmluvy s úspešným uchádzačom**. V prípade, ak rezerva na nepredvídané výdavky je súčasťou zmluvy s úspešným uchádzačom, táto rezerva musí byť uvedená v rozpočte projektu v skupine výdavkov 930 Rezerva na nepredvídané výdavky.

Ustanovenia tejto kapitoly platia v princípe rovnako pre stavebné práce a služby stavebného dozoru, resp. pre iné typy zmlúv. V prípade všetkých dodatočných výdavkov je potrebné dokladovať hospodárnosť vynaložených výdavkov, t. j. podrobný popis ako bol stanovený rozsah a cena dodatočných prác.

Dodatočné výdavky sú výdavky prijímateľa, ktoré vynaložil za dodatočné stavebné práce/služby a ktoré predkladá v rámci ŽoP.

V súvislosti s dodatočnými výdavkami sú oprávnenými dodatočnými výdavkami:

- a) **Dodatočné výdavky za stavebné práce (tzv. navyše práce)** – stavebné práce, ktoré neboli pôvodne zahrnuté v zmluve o dielo (napr. v projektovej dokumentácii, resp. vo výkaze výmer v prípade FIDIC Red Book), pričom priamo súvisia s cieľmi a aktivitami projektu a ich uskutočnenie je nevyhnutné na realizáciu projektu (napr. rezerva pre prípad navýšenia zmluvnej ceny z dôvodu vykonania dodatočného archeologického prieskumu);
- b) **Dodatočné výdavky za výkon činnosti stavebného dozoru** – činnosti stavebného dozoru, ktoré neboli pôvodne zahrnuté v zmluve na výkon činnosti stavebného dozoru, pričom priamo súvisia s cieľmi a aktivitami projektu a ich poskytnutie je nevyhnutné na realizáciu projektu (napr. rezerva pre prípad navýšenia zmluvnej ceny z dôvodu predĺženia lehoty výstavby).

Prijímateľ je v prípade dodatočných výdavkov povinný postupovať v súlade so ZVO (t. j. najmä v súlade s § 98 – priame rokovacie konanie) alebo v súlade s metodickým pokynom CKO č. 12 k zadávaniu zákaziek nespádajúcich pod zákon o verejnom obstarávaní a dodržiavať postupy uvedené v týchto pravidlách OV.

Zároveň je prijímateľ povinný postupovať najmä v súlade s:

- ustanoveniami zmluvy o poskytnutí NFP vrátane jej príloh;
- ustanoveniami zmluvy o dielo uzatvorenej so zhotoviteľom;
- všeobecnými kritériami oprávnenosti definovanými v SR EŠIF;
- postupmi a pravidlami stanovenými v riadiacich dokumentoch SO pre IROP, najmä v príručke pre žiadateľa, v príručke pre prijímateľa a v jednotnej príručke k procesu VO;
- metodickými pokynmi CKO vzťahujúcim sa k oprávnenosti výdavkov.

Ak v súvislosti s implementáciou projektu dôjde k dodatočným výdavkom, ktoré si prijímateľ nárokuje z IROP, prijímateľ je povinný predložiť SO pre IROP všetky dokumenty a doklady, ktoré súvisia s týmito zmenami, a to najneskôr pri predložení prvej žiadosti o platbu týkajúcej sa týchto dodatočných výdavkov. SO pre IROP v rámci výkonu administratívnej finančnej kontroly ŽoP posudzuje oprávnenosť výdavkov, ktoré si prijímateľ nárokuje v súvislosti so zmenami (dodatočnými stavebnými prácami/službami).

SO pre IROP posudzuje každý prípad dodatočného výdavku (ďalej aj ako „DV“) **individuálne** na základe konkrétnych skutočností a okolností uvedených v príslušnej dokumentácii:

- SO pre IROP posudzuje oprávnenosť DV najmä z hľadiska nepredvídateľnosti⁴⁰, jeho nevyhnutnosti pre realizáciu aktivít projektu a priamej väzby na aktivity projektu, minimalizácie DV pri rešpektovaní cieľov projektu a maximalizácie pomeru medzi vstupom a výstupom projektu;
- SO pre IROP pri posudzovaní oprávnenosti zmien posúdi, či DV boli vynaložené účelne a hospodárne, a či spĺňajú všetky podmienky oprávnenosti definované v tejto časti pravidiel OV;
- schválená zmena realizácie projektu, ktorá má za následok zníženie výdavkov, neoprávňuje prijímateľa akýmkoľvek spôsobom zvyšovať iné výdavky na realizáciu daného projektu;
- výdavky, ktoré nebudú spĺňať podmienky oprávnenosti, budú považované zo strany SO pre IROP ako neoprávnené na financovanie zo zdrojov EÚ a ŠR v rámci IROP;
- prijímateľovi budú preplatené iba oprávnené DV, a to maximálne do výšky oprávnených výdavkov uvedených v rozhodnutí o schválení žiadosti o NFP;
- v prípade akýchkoľvek pochybností je SO pre IROP oprávnený vykonať finančnú kontrolu na mieste.

Ak SO pre IROP schválil ŽoNFP, súčasťou ktorej bola rezerva⁴¹ na nepredvídané výdavky (nad rámec zmluvy o dielo medzi prijímateľom a zhotoviteľom/dodávateľom), prijímateľ je v prípade čerpania výdavkov z rezervy povinný postupovať v zmysle podmienok schválených v ŽoNFP pre použitie rezervy a uvádzať túto skutočnosť v rámci ŽoP tak, aby SO pre IROP mohol identifikovať čerpanie výdavkov z rezervy. Výdavky z rezervy na nepredvídateľné výdavky sú oprávnené až po schválení zmeny na strane SO pre IROP.

Povinnosti a postupy prijímateľa v prípade dodatočných výdavkov týkajúcich sa stavebných prác

V prípade akýchkoľvek zmien stavebných prác je prijímateľ povinný vykonať kontrolu nevyhnutnosti a nepredvídateľnosti⁴² každej takejto zmeny, ktorá je potrebná z hľadiska posúdenia oprávnenosti týchto zmien na úrovni SO pre IROP. Zároveň je prijímateľ povinný pri každej zmene (najneskôr pri predkladaní prvej ŽoP, v ktorej sú tieto naviac práce zahrnuté) predložiť SO pre IROP dokumentáciu nevyhnutnú pre posúdenie oprávnenosti využitia rezervy. V prípade vyzvania SO pre IROP je prijímateľ povinný doplniť predloženú dokumentáciu k DV, príp. predložiť ďalšiu doplňujúcu dokumentáciu potrebnú na posúdenie oprávnenosti DV.

⁴⁰ Určujúci je dátum zverejnenia Oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania vo vestníku VO

⁴¹ V prípade, ak má zhotoviteľ v ZoD alebo v zmluve o poskytnutí NFP uvedenú položku „rezerva“, neznamena to, že výdavky čerpané z tejto položky sú automaticky oprávnené

⁴² V zmysle § 135 odsek 1. písm. 5) zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Povinnosti a postupy prijímateľa v prípade DV týkajúcich sa služieb stavebného dozoru

V prípade akýchkoľvek zmien služieb stavebného dozoru je prijímateľ povinný predložiť SO pre IROP dokumentáciu nevyhnutnú pre posúdenie oprávnenosti využitia rezervy. V prípade vyzvania SO pre IROP je prijímateľ povinný doplniť predloženú dokumentáciu k DV, príp. predložiť ďalšiu doplňujúcu dokumentáciu potrebnú na posúdenie oprávnenosti DV.

Upozornenie: Prijímateľ je povinný v procese prípravy projektov realizovať také opatrenia, ktorými bude predchádzať predvídateľným dodatočným výdavkom.

Neoprávnené dodatočné výdavky

Všeobecne sa za neoprávnené výdavky budú považovať dodatočné práce, ktoré vznikli na základe:

- predvídateľných skutočností v čase pred začatím procesu verejného obstarávania⁴³,
- nepresností v projektovej dokumentácii alebo vo výkaze výmer, ktoré boli predvídateľné, napr.:
 - vo výkresovej časti je práca uvedená, ale chýba v rozpočte/vo výkaze výmer → vzniká nová položka,
 - nepresnosť/chyba v rozpočte/vo výkaze výmer (preklep, prepísané), napr. namiesto 1 km je uvedený 1 m → chyba 1000 %,
 - nepresnosti v množstvách jednotlivých položiek v rozpočte/vo výkaze výmer a odhadované množstvá výkazu výmer (odchýlky v množstvách),
- dodatočné požiadavky samosprávy (mestá, obce), fyzických a právnických osôb, ktoré boli vznesené až počas realizácie stavby (nové stavby a úpravy objektov, komunikácií, chodníkov, zastrešenie lávok, predĺženie podchodov a pod.),
- odmena za zlepšovací návrh v zmysle FIDIC,
- položky ocenené dočasnou jednotkovou cenou/sadzbou alebo predbežnou sumou,
- rekonštrukcie majetku prijímateľa, ktorý priamo nesúvisí s cieľmi a aktivitami projektu.

⁴³ Určujúci je dátum zverejnenia Oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania vo vestníku VO.

5 HOSPODÁRNOSŤ VÝDAVKOV

5.1 Hospodárnosť

Hospodárnosť - vynaloženie verejných financií na vykonanie činností alebo obstaranie tovarov, uskutočnenie stavebných prác a poskytnutie služieb v správnom čase, vo vhodnom množstve a kvalite za najlepšiu cenu.

Žiadateľ/prijímateľ je povinný pri používaní verejných prostriedkov, ktorým je aj NFP, zachovávať zásadu hospodárnosti, a preto bude SO pre IROP v jednotlivých oblastiach implementácie projektu posudzovať, či navrhnuté výdavky projektu spĺňajú podmienku hospodárnosti⁴⁴ a či zodpovedajú obvyklým cenám v danom mieste a čase.

Východiskom pre posudzovanie oprávnenosti výdavkov projektov IROP z pohľadu ich hospodárnosti je **metodický pokyn CKO č. 18 k overovaniu hospodárnosti výdavkov na programové obdobie 2014 - 2020**, ktorý formuluje základné pravidlá a postupy pre proces posudzovania zásady hospodárnosti výdavkov projektu, resp. ŽoNFP.

Nastavenie podmienok vzťahujúcich sa na hospodárnosť výdavkov projektov IROP vychádza zo snahy zabezpečiť efektívny spôsob preukazovania (zo strany žiadateľa/prijímateľa) a overovania (zo strany SO pre IROP) hospodárnosti výdavkov projektu prostredníctvom využitia finančných limitov dôrazom na dodržiavanie zásady „hodnota za peniaze/value for money“.

SO pre IROP bude posudzovať oprávnenosť výdavkov projektu (ŽoNFP) z hľadiska hospodárnosti primárne v nasledujúcich procesných fázach implementácie:

- konanie o ŽoNFP
- realizácia projektu,
- VO a obstarávanie nespádajúce pod pravidlá VO.

Každá z vyššie uvedených procesných fáz má špecifické zameranie, rozsah, účel a časové začlenenie do implementačného procesu. Z uvedeného vyplýva, že aj rozsah a zameranie posúdenia zásady hospodárnosti je pre jednotlivé fázy diferencované.

Žiadateľ/prijímateľ v zmysle osobitných predpisov pri používaní verejných prostriedkov, ktorým je aj NFP, zachováva zásadu hospodárnosti⁴⁵ v danom čase a priestore. Žiadateľ/prijímateľ sa nezbavuje výlučnej a konečnej zodpovednosti za dodržanie zásady hospodárnosti úkonom SO pre IROP uskutočneným v rámci jednej z vyššie uvedených procesných fáz implementácie, ktorým neidentifikoval porušenie zásady hospodárnosti. SO pre IROP je oprávnený aj na základe nových, resp. opakovaných úkonov (najmä v prípadoch, ak SO pre IROP identifikuje nové skutočnosti, ktoré neboli posúdené v čase pôvodnej kontroly hospodárnosti alebo v prípadoch dodatočného uistenia sa o správnosti výsledku pôvodnej kontroly hospodárnosti) uskutočnených v rámci jednej z vyššie

⁴⁴ Na úrovni projektu sa hospodárnosťou rozumie minimalizácia výdavkov nevyhnutých na realizáciu projektu pri rešpektovaní cieľov projektu.

⁴⁵ Pojem hospodárnosť je potrebné aplikovať v zmysle § 2 písm. l) zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako aj článku 30 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, EURATOM) č. 966/2012 z 25. októbra 2012, o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, a zrušení nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002.

uvedených procesných fáz implementácie uplatniť voči prijímateľovi sankcie za nedodržanie zásady hospodárnosti. Rozpočet projektu je považovaný za hospodárny v prípade, ak jednotlivé výdavky majú byť/sú získané v zodpovedajúcej kvalite za najnižšiu cenu na základe použitia pomocných nástrojov na určovanie hospodárnosti uvedené v týchto pravidlách. Pri overovaní hospodárnosti VO sa posudzuje, či vstupy na realizáciu projektu boli získané v zodpovedajúcej kvalite za najnižšiu cenu.

Pomocné nástroje na preukázanie hospodárnosti projektu

SO pre IROP pri posudzovaní hospodárnosti využíva tzv. **pomocné nástroje**. Pomocné nástroje predstavujú prostriedky, resp. opatrenia, ktoré pomáhajú získať primerané uistenie o tom, že výdavky na realizované projekty (resp. výdavky uvádzané v ŽoNFP) sú vynaložené hospodárne. Medzi pomocné nástroje používané v rámci implementácie IROP patria:

- finančné a percentuálne limity (príloha č. 1 týchto pravidiel OV),
- benchmarky,
- znalecký alebo odborný posudok,
- začaté, resp. zrealizované VO,
- prieskum trhu,
- štátna expertíza,
- podklady vypracované autorizovanou osobou
- iné, napr. cenové mapy, UCP analýza pri nákupe IS.

SO pre IROP je oprávnený sa pri posudzovaní hospodárnosti výdavkov spoliehať aj na odbornosť, skúsenosti a znalosti svojich zamestnancov a odborných hodnotiteľov.

➤ Finančné a percentuálne limity

V prípade výdavkov/skupín výdavkov, pre ktoré sú stanovené finančné/percentuálne limity, sú výdavky oprávnené iba do výšky stanoveného limitu. **Akékoľvek prekročenie stanovených limitov bude považované za neoprávnené.**

Limitovanie oprávnenej výšky výdavkov sa používajú v nasledovných prípadoch:

- stanovenie **finančných limitov na úrovni jednotkových výdavkov** (napr. finančný limit na transformačný plán, atď.);
- stanovenie percentuálnych limitov pre skupinu výdavkov (napr. percentuálny limit na rezervu na nepredvídané výdavky, atď.)⁴⁶

Dodržaním stanoveného finančného limitu pre jednotkový výdavok sa tento považuje za hospodárny. Uvedené sa **nevzťahuje** na percentuálne limity stanovené pre jednotlivé skupiny výdavkov, ktorých primárnym cieľom je obmedzenie výšky (podielu) určitých špecifických typov/skupín výdavkov a nie preukázanie hospodárnosti výdavku.

⁴⁶ V niektorých prípadoch sú percentuálne limity stanovené nie len pre skupiny výdavkov, ale aj jednotkové výdavky (napr. stavebný dozor, iné).

Prehľad stanovených finančných/percentuálnych limitov pre vybrané výdavky/skupiny výdavkov je uvedený v prílohe č. 1 týchto pravidiel OV. Stanovené konkrétne hodnoty finančných limitov môžu byť aktualizované v závislosti od vývoja trhových cien.

➤ **Benchmarky**

Benchmark (t. j. **smerný ukazovateľ mernej investičnej náročnosti**) je jedným z nástrojov na overenie hospodárnosti výdavkov, ktorý spočíva v porovnaní plánovanej hodnoty benchmarku na úrovni projektu s referenčnou hodnotou benchmarku stanovenou na optimálnej, resp. prijateľnej úrovni.

Hodnota benchmarku projektu sa počíta ako **pomer výšky celkových oprávnených výdavkov na hlavné aktivity projektu k cieľovej hodnote príslušného merateľného ukazovateľa**⁴⁷.

V prípade výdavkov, pri ktorých nie je stanovený benchmark (nie je možné všeobecne stanoviť technické riešenie predmetnej aktivity), bude hospodárnosť a efektívnosť výdavkov posúdená v konaní o ŽoNFP prostredníctvom iných pomocných nástrojov uvedených v tejto kapitole⁴⁸. Jednotlivé vstupy do výpočtu benchmarku musia byť v súlade s relevantnými údajmi uvedenými v ŽoNFP vrátane jej príloh.

Pri posudzovaní hodnoty benchmarku sa berie do úvahy výška výdavkov hlavných aktivít projektu po ich prípadnom znížení v procese schvaľovania projektu z dôvodu identifikácie vecne neoprávnených, neúčelných alebo nehospodárnych výdavkov.

V prípade prekročenia stanovených benchmarkov budú výdavky nad referenčnú hodnotu benchmarku posúdené ako neoprávnené.

V prípade identifikácie neoprávnených výdavkov projektu z dôvodu vecnej neoprávnenosti alebo neúčelnosti poskytovateľ v procese odborného hodnotenia zníži výšku celkových oprávnených výdavkov projektu o identifikované neoprávnené výdavky, ktoré nebudú z IROP financované. V prípade, ak poskytovateľ identifikuje **viac ako 30 %**⁴⁹ finančnej hodnoty žiadateľom definovaných celkových oprávnených výdavkov projektu ako vecne neoprávnených a/alebo neúčelných, bude to vyhodnotené ako nesplnenie hodnotiaceho kritéria vecná oprávnenosť výdavkov projektu – obsahová oprávnenosť, účelnosť a účinnosť, v dôsledku čoho bude projekt neschválený.

V rámci ŠC 2.1.3 nie sú s ohľadom na charakter projektov stanovené benchmarky.

➤ **Znalecký alebo odborný posudok**

1. V každej fáze projektového cyklu môže poskytovateľ, žiadateľ alebo prijímateľ preukázať hospodárnosť výdavkov úkonom znalca podľa zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov alebo odborným posudkom vypracovaným odborníkom v príslušnej oblasti.
2. Odborný posudok môže vypracovať osoba, ktorá má odbornú spôsobilosť a skúsenosti v rozsahu minimálne 10 rokov v príslušnej oblasti, ktorá je predmetom vyhotovenia posudku. Odborník

⁴⁷ Podrobnosti určuje príslušná výzva.

⁴⁸ Uvedené nevylučuje posúdenie hospodárnosti a efektívnosti výdavkov v procese realizácie projektu a FK VO a obstarávania nespádajúceho pod pravidlá VO.

⁴⁹ Resp. iný percentuálny pomer stanovený v príslušnom hodnotiacom kritériu k danému špecifickému cieľu.

písomne preukáže svoju spôsobilosť dokladom o najvyššom stupni vzdelania, životopisom preukazujúcim 10 ročné skúsenosti v príslušnej oblasti, prípadne referenciami.

3. Podklady potrebné pre výkon overenia hospodárnosti výdavkov predkladá znalcovi/odborníkovi zadávateľ. Ak znalec/odborník bude požadovať ďalšie špecifikované podklady, ktoré nie sú obsiahnuté v odovzdaných podkladoch a poskytovateľ ako zadávateľ ich nemá k dispozícii, môže osloviť žiadateľa/prijímateľa s požiadavkou na doloženie týchto podkladov. Výsledkom práce znalca sú najmä znalecký posudok a jeho doplnenie, odborné stanovisko alebo potvrdenie a odborné vyjadrenie a vysvetlenie. Výsledkom práce odborníka je odborné stanovisko vyhotovené vo forme odborného posudku.
4. Úkon znalca, , alebo odborný posudok (ďalej len „posudok“) musí byť vypracovaný tak, aby bol preskúmateľný. To znamená, že musí byť vypracovaný v rozsahu, ktorý umožní preskúmať závery z neho vyplývajúce, vrátane preskúmania spôsobu, akým osoba vykonávajúca overenie hospodárnosti výdavkov dospela k stanoveniu výslednej ceny alebo potrebnosti a vhodnosti obstaraného množstva vzhľadom k reálnym potrebám projektu. V posudku sa uvedie cena, ktorú možno považovať za primeranú, vyjadrená absolútnym číslom alebo intervalom, ktorého horná hranica predstavuje maximálnu hranicu po zohľadnení všetkých osobitostí a iných špecifik súvisiacich s dodávkou posudzovaného predmetu na úrovni zákazky/logického celku.
5. Pre úkon znalca náležitosti upravuje zákon č. 382/2004 Z. z. a vykonávacia vyhláška č. 228/2018 Z. z.
6. Za odborný posudok sa nepovažuje odborné stanovisko resp. hodnotiaca správa odborného hodnotiteľa v rámci odborného hodnotenia žiadosti o NFP.
7. Odborný posudok musí obsahovať:
 - identifikáciu aktivít alebo predmetu zákazky, ktorý je predmetom overenia hospodárnosti spolu s identifikáciou kódu a názvu projektu, ku ktorému sa vzťahuje,
 - zoznam podkladov, ktoré boli osobe vykonávajúcej overenie hospodárnosti výdavkov poskytnuté zo strany zadávateľa,
 - identifikáciu zdrojov, ktoré boli použité pre stanovenie ceny, ktorá je primeraná – podstatné zdroje môžu byť k posudku priložené ako príloha, na ktoré bude posudok len odkazovať, pričom v prípade, ak bol odborný posudok vypracovaný znalcom, znaleckým ústavom alebo znaleckou organizáciou s využitím odborného odhadu, sa identifikácia zdrojov podľa tohto bodu osobitne neuvádza,
 - stručný popis postupu zisťovania ceny,
 - cena ktorá je primeraná⁵⁰ v danom mieste a čase, a je vyjadrená absolútnym číslom, alebo intervalom,
 - odôvodnenie výšky určenej ceny, ktorá je primeraná, s osobitným dôrazom na vplyv osobitostí súvisiacich s posudzovaným tovarom/stavebnými prácami/poskytnutou službou na výšku ceny (aplikuje sa len v prípade, ak nastal výrazný časový rozdiel medzi napr. VO a obdobím, kedy odborník spracováva posudok),
 - identifikáciu osoby, ktorá vypracovala znalecký/odborný posudok vrátane podpisu a dátumu vyhotovenia posudku.

Znaleckým alebo odborným posudkom vyhotoveným znalcom podľa zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

⁵⁰ Neprimeraná cena vyplýva z § 12 ods. 1 až 3 zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov.

predpisov (ďalej len „zákon o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch) žiadateľ preukazuje hospodárnosť výdavkov na nákup nehnuteľností (stavby, pozemky).

Výdavky na nákup nehnuteľností stanovené v rozpočte ŽoNFP, ktoré budú vyššie ako je cena nehnuteľnosti stanovená znaleckým alebo odborným posudkom, budú považované za neoprávnené (ak nie je v týchto pravidlách OV uvedené inak). SO pre IROP v takom prípade zníži oprávnené výdavky projektu o časť výdavkov, ktoré boli identifikované ako neoprávnené z dôvodu prekročenia ceny nehnuteľnosti stanovenej znaleckým posudkom.

Znaleckým alebo odborným posudkom vyhotoveným podľa zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch je možné zo strany žiadateľa preukázať hospodárnosť výdavkov na obstaranie hnuteľného majetku (napr. špeciálne zariadenia) v prípade, keď nebolo objektívne možné (na základe čestného vyhlásenia žiadateľa) vykonať riadny prieskum trhu.

➤ Verejné obstarávanie

Vo všeobecnosti platí, že v prípade výdavkov spadajúcich pod pravidlá VO, sú na financovanie oprávnené výdavky do výšky, ktorá bola stanovená VO.

Vo vzťahu k ŠC 2.1.3 VO na oprávnené aktivity v rámci ŠC 2.1.3 nemôže byť ukončené pred uzatvorením zmluvy o poskytnutí NFP a nadobudnutím jej účinnosti, inak budú výdavky obstarané na základe tohto VO považované za neoprávnené. To neplatí pre osobitné prípady – vypracovanie transformačného plánu, prípadne ex-ante energetického posudku.

VO žiadateľ predkladá spolu so žiadosťou o NFP iba v prípade, ak je to uvedené vo výzve na predkladanie žiadosti o NFP. Žiadateľom predkladaná dokumentácia k ŽoNFP v prípade použitia ukončeného VO/obstarávanie musí spĺňať podmienky uvedené v prílohe č.4 metodického pokynu CKO č. 18 k overovaniu hospodárnosti výdavkov. Ak žiadateľom predkladaná dokumentácia k ukončenému VO/obstarávaniu spĺňa podmienky uvedené v prílohe č. 4 metodického pokynu CKO č. 18, je považovaná za relevantný postup overenia hospodárnosti výdavkov. Ak predložená dokumentácia k ukončenému VO alebo obstarávaniu nespĺňa podmienky podľa prílohy č. 4 metodického pokynu CKO č. 18, v takomto prípade ukončené VO/obstarávanie nemôže byť relevantným nástrojom na overenie resp. preukázanie hospodárnosti a SO pre IROP vykoná vlastný prieskum trhu alebo použije iný relevantný postup na overenie hospodárnosti.

Pri realizácii VO žiadateľ postupuje podľa jednotnej príručky k procesu VO v súlade so ZVO a príslušnými metodickými pokynmi CKO. Jednotná príručka k procesu VO nadobudla platnosť dňom jej podpisu (13. mája 2021) a účinnosť dňa 15. júna 2021. Týmto nie je dotknutá povinnosť dodržania stanovených finančných limitov.

➤ Prieskum trhu⁵¹

Prieskum trhu predstavuje pomocný nástroj na overovanie hospodárnosti výdavkov najmä v prípade výdavkov, pre ktoré nie sú stanovené finančné limity alebo benchmarky a zároveň žiadateľ nepreukazuje hospodárnosť výdavkov prostredníctvom štátnej expertízy na verejné investície, zrealizovaného VO, znaleckým alebo odborným posudkom.

Potenciálni dodávatelia oslovení v rámci prieskumu trhu musia byť spôsobilí dodať tovar, uskutočniť stavebné práce alebo poskytnúť služby, ktoré sú predmetom prieskumu trhu. Ponuky nesmú byť staršie

⁵¹ Ustanovenia o prieskume trhu pre VO týmto nie sú dotknuté

ako 6 mesiacov ku dňu realizácie prieskumu trhu. Ak ceny za obstarávaný tovar, stavebné práce alebo služby nezaznamenali na trhu zmenu, je možné pre účely prieskumu trhu pre účely predloženia ŽoNFP použiť aj ponuky staršie ako 6 mesiacov, čo žiadateľ o NFP písomne zdôvodní.

Za hospodárny prístup pri vypracovaní rozpočtu žiadosti o NFP s cieľom zistenia aktuálnych cenových úrovní sa považuje:

- a) predloženie minimálne 3 ponúk od rôznych potenciálnych dodávateľov na predmet zákazky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby;
- b) predloženie menej ako 3 ponúk – ak žiadateľ objektívne zdôvodní nižší počet oslovených potenciálnych dodávateľov ako bol požadovaný vo vyzvaní na predloženie ponuky; toto ustanovenie platí aj v prípade, ak prieskum trhu je realizovaný na základe zákaziek, ktoré boli výsledkom postupu s použitím elektronického trhoviska. Oslovenie menej ako 3 potenciálnych dodávateľov súvisí najmä s osobitosťou určitých komodít obstarávaných pre účely zdravotníctva;
- c) v prípade stavebných prác je možné pre účely hospodárnosti výdavkov v ŽoNFP vychádzať aj z rozpočtu projektu vypracovaného autorizovanou osobou podľa zákona č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov, ktorý nahrádza prieskum trhu.

Prieskum trhu môže byť vykonaný žiadateľom, prijímateľom, odborným hodnotiteľom alebo poskytovateľom. Prieskum trhu, ktorý vykonáva odborný hodnotiteľ alebo poskytovateľ upravujú jeho vlastné interné predpisy v prípade, ak:

- a) ak žiadateľ o NFP má v čase predloženia ŽoNFP začaté VO, za účelom posúdenia hospodárnosti rozpočtu projektu môže prieskum trhu nahradiť dokumentáciou na výpočet predpokladanej hodnoty. V takom prípade musia byť splnené nasledovné podmienky: PHZ bola určená prieskumom trhu a prijímateľ disponuje minimálne 2 cenovými ponukami alebo PHZ bola určená na základe údajov a informácií o zákazkách na rovnaký alebo porovnateľný predmet zákazky, prípravnou trhovou konzultáciou alebo na základe údajov získaných iným vhodným spôsobom, pričom prijímateľ identifikoval minimálne 2 zákazky (zmluvy) obdobného charakteru ako predmet zákazky, resp. získal minimálne 2 relevantné údaje o cenách alebo v prípade zákaziek na stavebné práce bola PHZ určená projektantom, ktorý zostavil rozpočet stavebných prác alebo štátnou cenovou expertízou;
- b) v postupe zadávania zákazky na bežne dostupné⁵² tovary, stavebné práce alebo služby bolo predložených 3 a viac ponúk, ktoré spĺňajú podmienky účasti a požiadavky na predmet zákazky alebo v postupe zadávania zákazky na nie bežne dostupné tovary, stavebné práce alebo služby boli predložené 2 alebo viac ponúk (v prípade reverznej verejnej súťaže postačuje predloženie 3, resp. v prípade nie bežne dostupných tovarov, stavebných prác alebo služieb 2 a viac ponúk, nakoľko verejný obstarávateľ môže rozhodnúť, že splnenie podmienok účasti a požiadaviek na predmet zákazky sa vyhodnocuje iba v prípade uchádzača, ktorý sa umiestnil ako prvý v poradí; v prípade zákaziek zadávaných na základe rámcovej dohody postačuje, ak boli 3 a viac ponúk predložené v rámci postupu VO/obstarávania, ktorý viedol k uzavretiu rámcovej dohody – uvedené platí aj v prípade opätovného otvorenia súťaže; v prípade postupov obstarávania a

⁵² Pri definícii bežnej dostupnosti sa vychádza z ustanovenia § 2 ods. 5 písm. o) v spojení s § 2 ods. 6 a 7 ZVO

prieskumu trhu na účely overenia hospodárnosti podľa kapitoly 3 Metodického pokynu CKO č. 12, platí pravidlo o počte ponúk uvedené v tomto Metodickom pokyne CKO č. 12).

Stanovenie rozpočtu projektu v žiadosti o NFP na základe prieskumu trhu:

- a) ak sa rozpočet robí na položky (tovary, stavebné práce, služby), ktoré ešte neboli predmetom VO, rozpočet sa stanovuje ako priemer, t. j. hodnota získaná aritmetickým priemerom porovnateľných ponúk. K tomuto rozpočtu sa na účel posúdenia hospodárnosti predkladá podporná dokumentácia k postupu kalkulácie rozpočtu ako napr. prieskum trhu. Za hospodárne je považované aj predloženie rozpočtu potvrdeného oprávnenou osobou. V takom prípade nie je potrebné predložiť tri cenové ponuky;
- b) ak sa rozpočet robí na položky po VO, do rozpočtu projektu sa uvedenie cena položiek úspešného uchádzača VO. K tomuto rozpočtu sa na účel posúdenia hospodárnosti predkladá aj postup výpočtu predpokladanej hodnoty zákazky spolu s podpornou dokumentáciou (napr. oslovenie troch potenciálnych uchádzačov).

SO pre IROP je zároveň oprávnený v rámci vyzvania požadovať nižší počet ponúk od potenciálnych dodávateľov (najmä v prípade objektívnych skutočností vyplývajúcich zo špecifik typov oprávnených aktivít a žiadateľov).

V prípade, že daný výdavok spadá pod tovar/stavebné práce/službu, ktorá je v zmysle § 2 ods. 5 písm. o) a ods. 6 ods. 7 ZVO bežne dostupná na trhu, prieskum trhu môže žiadateľ vykonať aj na základe údajov zverejnených na elektronickom trhovisku (www.eks.sk). V tomto prípade identifikuje minimálne 3 rovnaké alebo porovnateľné zákazky (s ohľadom na predmet zákazky), ktorých priemerná hodnota bude preukazovať hospodárnosť výdavku požadovaného žiadateľom.

Výstupné informácie o vykonanom prieskume trhu žiadateľ zaznamená v zázname o vykonaní prieskumu trhu, v ktorom vyhodnotí výsledky prieskumu trhu z hľadiska požiadaviek uvedených vo výzve.

SO pre IROP je oprávnený overiť výšku výdavkov nárokových v ŽoNFP, na základe žiadateľom vykonaného prieskumu trhu, prostredníctvom vykonania svojho vlastného prieskumu trhu. V prípade, ak výška výdavkov nárokových žiadateľom v rozpočte ŽoNFP prevyšuje ceny identifikované SO pre IROP na základe ním vykonaného prieskumu trhu, SO pre IROP bude považovať tieto výdavky za nehospodárne, a maximálnou výškou oprávnených výdavkov jednotkových cien žiadateľa/prijímateľa bude výška oprávnených výdavkov stanovená SO pre IROP na základe ním vykonaného prieskumu trhu.

Ak je to relevantné, osobitné podmienky pre vykonanie prieskumu trhu budú stanovené vo výzve/vyzvaní.

Prieskum trhu - cenové mapy

Ministerstvo zdravotníctva SR má vypracovanú databázu cien zdravotníckej techniky, ktorá obsahuje ceny zo zmlúv najčastejšie nakupovaných položiek prevažne v rámci českého a slovenského trhu. Cieľom databázy je stimulovať objektívnu tvorbu predpokladanej hodnoty zákazky. Databáza je zverejnená na webovom sídle ministerstva zdravotníctva: www.health.gov.sk. Pri využívaní databázy

cien zdravotníckej techniky sa porovnávajú ceny zdravotníckej techniky/súboru zdravotníckej techniky a prístrojového vybavenia v žiadosti o NFP, v ponuke víťazného uchádzača s cenami zdravotníckej techniky/súboru zdravotníckej techniky a prístrojového vybavenia uvedenej v tejto databáze. Porovnávajú sa pritom ceny totožnej alebo obdobnej zdravotníckej techniky/súboru zdravotníckej techniky a prístrojového vybavenia. Posudzovanie hospodárnosti využitím cenovej mapy sa bude uplatňovať so zreteľom na obdobie realizácie VO.

MZ SR ako poskytovateľ v rámci odborného hodnotenia žiadosti o NFP a kontroly hospodárnosti v rámci administratívnej finančnej kontroly VO využíva aj iné nástroje prieskumu trhu ako napr. vyhľadávanie cien na internete, aktuálne cenníky a katalógy firiem, resp. iných propagačných materiálov, osobným zisťovaním s následným vyhotovením zápisu z osobného stretnutia s uvedením kontaktnej osoby dodávateľa.

➤ **Štátna expertíza stavebného zámeru**

V prípade, ak na verejné práce nebolo ukončené VO, pri posudzovaní hospodárnosti sa vychádza aj zo záverov štátnej expertízy stavebného zámeru podľa zákona č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov. Tento nástroj na posúdenie hospodárnosti je možné zohľadniť v prípade verejnej investície, ktorej celková cena je vyššia ako 20 mil. eur vrátane DPH. Expertízou sa stanovujú maximálne výdavky na skupinové položky projektu.

➤ **Podklady vypracované autorizovanou osobou**

V prípade stavebných prác je možné pre účely hospodárnosti výdavkov v ŽoNFP vychádzať aj z rozpočtu projektu vypracovaného autorizovanou osobou podľa zákona č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov. Žiadateľ je povinný pri tvorbe rozpočtu na stavbu nebrať do úvahy len rozpočet projektu vypracovaný autorizovanou osobou, ale vykonať aj prieskum trhu ako pomocný nástroj na posudzovanie hospodárnosti výdavkov.

➤ **UCP analýza pri nákupe informačného systému**

Pri obstarávaní informačného systému, ktorý je súčasťou žiadosti o NFP za hospodárny prístup sa považuje aj stanovenie rozpočtu, pri ktorom sa vychádza z výpočtu odhadovanej prácnosti projektu tzv. UCP analýzy. Vzťahuje sa na projekty, ktoré majú povahu vývoja alebo úpravy SW diela podľa individuálnych požiadaviek a podmienok užívateľa. Využitie tohto nástroja hospodárnosti pri stanovení rozpočtu projektu sa nevzťahuje na nákup krabicového SW, ktorý si nevyžaduje customizáciu.

5.2 Posudzovanie hospodárnosti výdavkov

Hospodárnosť posudzovaná pri odbornom hodnotení v rámci konania o žiadosti

Metódy na vyhodnotenie efektívnosti a hospodárnosti výdavkov:

1. porovnaním cien uvedených v ŽoNFP s finančnými a percentuálnymi limitmi – touto metódou sa overujú všetky položky rozpočtu, na ktoré sú stanovené finančné a percentuálne limity. Ceny uvedené v ŽoNFP sa porovnávajú s finančnými a percentuálnymi limitmi na vybrané typy výdavkov, ktoré sú stanovené v prílohe č. 1 týchto pravidiel OV. Výdavky, ktorých hospodárnosť bola overená touto metódou na posúdenie efektívnosti a hospodárnosti výdavkov nie je nevyhnutné posudzovať inou metódou (nie je však vylúčená možnosť ich posúdenia aj inou metódou).

2. porovnaním cien uvedených v ŽoNFP s cenami v databáze cien zdravotníckej techniky - touto metódou sa overuje hospodárnosť zdravotníckej techniky/súboru zdravotníckej techniky a prístrojového vybavenia. Ceny zdravotníckej techniky/súboru zdravotníckej techniky a prístrojového vybavenia v ŽoNFP sa porovnávajú s cenami zdravotníckej techniky/súboru zdravotníckej techniky a prístrojového vybavenia uvedenej v tejto databáze. Porovnávajú sa ceny totožnej alebo obdobnej zdravotníckej techniky/súboru zdravotníckej techniky a prístrojového vybavenia. Ak projekt ŽoNFP obsahuje zdravotnícku techniku/súbor zdravotníckej techniky a prístrojové vybavenie, ktorá nie je v databáze cien zdravotníckej techniky, tak sa na overenie hospodárnosti použije iná nižšie uvedená metóda na vyhodnotenie efektívnosti a hospodárnosti výdavkov, napr. prieskum hospodárnosti výdavkov.
3. porovnaním cien - prieskum hospodárnosti výdavkov sa vykoná vždy v prípade, ak analýzou v systéme Arachne vznikne podozrenie, resp. zvýšené riziko pre danú zmluvu o poskytnutí NFP/osobu prijímateľa/partnerov projektu/spoločnosti z prieskumov trhu/obstarávateľov/dodávateľov.
 - a) porovnanie cien pre zdravotnícku techniku/súbor zdravotníckej techniky a prístrojové vybavenie a iné výdavky okrem stavebných prác - touto metódou sa overuje hospodárnosť zdravotníckej techniky/súboru zdravotníckej techniky a prístrojového vybavenia (ak nebolo možné porovnať ceny v ŽoNFP podľa databázy cien zdravotníckej techniky) a iných výdavkov okrem stavebných prác. Ceny uvedené v ŽoNFP sa porovnávajú s cenami zistenými na základe prieskumu hospodárnosti výdavkov a/alebo žiadateľom/prijímateľom uskutočneného prieskumu trhu (v prípade ak bol vykonaný prieskum hospodárnosti výdavkov a v porovnaní s prieskumom trhu vykonanom žiadateľom vykazuje vyššiu hospodárnosť, za relevantný sa berie prieskum hospodárnosti výdavkov). Prieskum hospodárnosti výdavkov sa považuje za úspešný, ak bolo možné získať ceny minimálne od jedného možného dodávateľa.
 - b) Porovnanie cien pre stavebné práce - touto metódou sa overuje hospodárnosť pri stavebných prácach podľa jednotlivých stavebných objektov. Ceny uvedené v ŽoNFP sa porovnávajú s cenami zistenými na základe žiadateľom uskutočneného prieskumu trhu, pri cenách, ktoré boli žiadateľom v ŽoNFP tak stanovené. Pri cenách výdavkov, ktoré boli stanovené znalcom, resp. oprávnenou osobou odborný hodnotiteľ preverí správnosť predložených podkladov. Pri preverovaní hospodárnosti výdavkov môže použiť prieskum hospodárnosti výdavkov.
4. porovnaním cien uvedených v ŽoNFP s cenami stanovenými benchmarkom - touto metódou sa overuje hospodárnosť pri zdravotníckej technike/súboru zdravotníckej techniky a prístrojovom vybavení (ak nebolo možné porovnať ceny v ŽoNFP podľa databázy cien zdravotníckej techniky), stavebných prácach, tovare, materiály a iných výdavkoch. Ceny uvedené v ŽoNFP sa porovnávajú s cenami stanovenými benchmarkom vo výzve (ak tak boli ceny vo výzve stanovené).

Hospodárnosť posudzovaná v rámci kontroly/finančnej kontroly VO alebo obstarávania

Hospodárnosť je posudzovaná aj v rámci kontroly/finančnej kontroly VO alebo obstarávania a to najneskôr pri druhej ex-ante, následnej resp. ex-post administratívnej finančnej kontroly VO, v rámci ktorých sa posudzuje, či neboli identifikované porušenia pravidiel a postupov VO, ktoré mali alebo mohli mať vplyv na výsledok VO a neboli identifikované rizikové indikátory, ktoré predstavujú možné porušenie pravidiel ochrany hospodárskej súťaže. V prípade identifikovania nehospodárnosti použitím

aj niektorého z vyššie uvedených postupov, MZ SR ako poskytovateľ nemusí zohľadniť víťaznú cenu a môže znížiť výšku príspevku z dôvodu nehospodárnosti, čo musí riadne v návrhu správy alebo v správe riadne zdôvodniť.

Hospodárnosť posudzovaná v rámci administratívnej finančnej kontroly žiadosti o platbu

V rámci žiadosti o platbu pri administratívnej finančnej kontrole sa pri posudzovaní hospodárnosti zisťuje, či je zhoda výdavku vysúťaženého v rámci VO po kontrole hospodárnosti s výdavkom predloženým v žiadosti o platbu.

Hospodárnosť posudzovaná pri finančnej kontrole na mieste

Pri finančnej kontrole na mieste sa pri kontrole hospodárnosti zisťuje, či je fyzická zhoda reálne na mieste realizácie projektu dodaného výdavku s výdavkom uvedeným v žiadosti o platbu a v podpornej dokumentácii k žiadosti o platbu.

Hospodárnosť posudzovaná pri zmenovom konaní

Hospodárnosť sa posudzuje aj pri zmenovom konaní. Poskytovateľ posudzuje hospodárnosť zmeneného výdavku najmä posúdením jeho kvalitatívnych parametrov, nevyhnutnosti a účelnosti zmeny. Prijímateľ spolu so žiadosťou o zmenové konanie predloží podpornú dokumentáciu na posúdenie hospodárnosti, pričom môže využiť nástroje posúdenia hospodárnosti uvedené v týchto pravidlách. Vychádza z usmernenia SO IROP č. 1 – zmenové konanie v aktuálnom znení.

MZ SR pri projektových zámeroch hospodárnosť neposudzuje.

Hospodárnosť dodatočných výdavkov sa v rámci konania o žiadosti neposudzuje. Posudzuje sa až pri predložení žiadosti prijímateľa o zmenové konané na uplatnenie dodatočných výdavkov a to na základe predloženia výsledku predpokladanej hodnoty zákazky sa účelom určenia limitu pre vyhlásenie VO. V prípade už ukončeného verejného obstarávania sa posudzuje PHZ k ukončenému VO a výsledok VO t. j. cena uvedená v obchodnej zmluve.

6 ZOZNAM PRÍLOH

Príloha č. 1 Zoznam oprávnených výdavkov